

Tóthné Földesi Ilona
Szárnyaszegetten

Tóthné Földesi Ilona

Szárnyaszegetten

(2016.)

© Tóth Jánosné 2016.

Felelős szerkesztő: Bakos József

Szöveggondozás: Bakos József

Borítóterv: Holnap Magazin

© Minden jog fenntartva!

Felelős kiadó: Bakos József – Holnap Magazin

E-mail: holnapmagazin@gmail.com

www.holnapmagazin.hu

Nyomdai munkálatok: RB-Bindex Kft, Miskolc
Megjelent 27,4 A/5 ív terjedelemben, 135 oldalon

Szárnyaszegetten

Reggel hamvasan gyöngyözött, még fel sem száradt a harmat. Arcomon átkelt a varázslat, a nyár rőzselángja. Boldog voltam, érettségi után, éretten, úgy éreztem enyém a világ! Ilyen az élet, ilyen csodás, mint a fönix-madár, elszálltam volna véle a világ végére. Csitított csendre bolondos szívem: – Hová sietsz! – de vitt a képzelet.

Vitt a vonat is, legszívesebben toltam volna, hogy hamarabb érjek Ilka nénihez Monorra. Ismét itt töltöttem azt a pár hetet, amíg elfoglalhattam az első munkahelyemet. A virágos kertben szorongtak egymás mellett a piros muskátlik, kínálták hajtásaikat dugványozásra, közben egyik másik, mintha rám kacsintott volna, mint régi ismerős. Az az udvar egyre kisebb lett, amit olyan szorgosan sepregettem órákig gyermekkoromban, a seprést most pillanatok alatt elvégeztem.

Mentünk a Strázsa hegyre a szőlőbe. Örömmel vettem észre, mintha minden úgy maradt volna, ahogy itt hagytam tavaly nyáron. Gazmentes, tiszta sorok felgereblyézve, csak valamelyik madárka lábnyoma látszott. A seregélyek csapatokban keringtek, lesték mikor érik az édes csemege. Ábrándjaim helyszíne, a kis kunyhó is ott állt szomorúan, az egérrágta lyukak egyre tágasabbak lettek. Szomorú lettem én is, hiszen felnöttem és úgy éreztem szégyen lenne már annyit ábrándozni, mint gyermekkoromban. Dolgoznom kell. Szerencsére még ráérek, van egy pár szép, gondtalan napom.

* * *

Kevéske ruhámat összecsomagoltam, azok szegényesen bújtak össze a kis bőröndben. Az ajánlólevéllel kezemben már ott szorongtam az irodai folyosón, Soroksáron vártam, hátha valaki beszélít, vagy megszólít, hogy mit keresek itt. Sokáig vártam, közben ajtók tárultak, csukódtak, mintha észre sem vettek volna. Egyszer csak elélem állt egy férfi, úgy nézett ki, mint egy király, csak a palást hiányzott szép sudár válláról és a korona ébenfekete hajáról. Mikor megszólalt bársonyos hangján, úgy éreztem nem a föld nyílik meg alattam szégyenemben, hanem a mennyország. Alig tudtam eldadogni elvékonyodott hangon – ami talán nem is az enyém volt – hogy miért is vagyok itt. Bevezetett egy helyiségbe, ahol az íróasztal mögött egy barátságos hölgy mosolygott rám, ettől egy kicsit megnyugodtam. Állományba vettek. Munkakönyvet nem kaptam, az a Földművelésügyi Minisztériumban maradt, amíg a kötelező szakmai gyakorlatom le nem jár, ami másfél év volt. A *király* átkísért az ő irodai szobájába, ami nem volt éppen királyi, ugyanolyan kopottas volt, mint az előző. Kezembe adott egy kis könyvecskét, ami a biztosítás hiteles igazolása volt betegség esetére. A *király* volt itt az SZTK-ügyintéző. Aláírásán elcsodálkoztam, Dr Juhász Pál. Nocsak, királyom doktor is?

Egy tanyára kísérték ki, ott volt a Tangazdaság, meszsze a soroksári irodától. Egy dzsip közlekedett a HÉV megállójából a végtelen mezőgazdasági területre. Gyalog mentünk a kísérőmmel, hogy útközben mutassa be a területet. A burgonyaföldön már kezdtek száradni a levelek, így augusztus elején. A Nap bíbor fényében rezgett a meleg pára, szállt fel a fellegekhez.

Kíváncsi izgalommal hallgattam az apró zajokat. Messziről cséplőgép dohogott, a levegőben száraz, fáradt por keringett mire kiértem a tangazdaság telephelyére. Egy kis – talán kétszer két méteres – szobában kaptam helyet, volt ott minden, amire szükségem volt.

– Kis gyakornok – így szólítottak reggel –, menjen a cséplőgéphez! Kíváncsian siettem a dohogás irányába, ahol elállt a szó az ajkamon a csodálkozástól. Olyan kép tárult elém, amit még nem is láttam addigi életemben. Egy gép tetején egy szép szál legény vágta ketté a búza-kéve derekán a szalmából készült kötelet. Etette a telhetetlen gépet, ami nyögve nyelte a kévét, de ha egy pillanatra kihagyott, felsikoltva kérte a következő adagját. A gép hátsó felében –, amit később megtudtam, *polyva lyuknak* neveztek – a munkásszállón lakó lányok dolgoztak. Vastagon szállt a por, fejükön kendő takarta hajukat, félig az arcukat, mert még a szempillájukra is ránehezedt a por. Nem is értettem miért énekelnek oly’ vidáman, amikor óránként cserélték egymást és mentek töreket lapátolni, aki éppen előzőleg a cséplőgép hátuljában volt, szünetet alig-alig tartottak. A géptől talán nyolc méterre dohogott egy traktor, ez volt a lelke az egésznek, ez működtette az etetőgépet hosszú, húszcentis vastag körbe-körbeforgó szíjjal.

Egy tisztább, csendesebb helyen állt egy mázsa mérleg, erre hordták az aranyló búzával telt zsákokat. Az lett a dolgom, hogy mérjem le, mennyi a súlya a rárakott zsákoknak. Estére már ott volt a papíron, mázsában összegezve az egész napi munka. Mennyi munka van minden egyes zsákban! – gondoltam szomorúan. Mennyi munka van egy szelet kenyérben, mennyi verejték!

Sokáig minden harapásnál eszembe jutott, azóta is tisztelem még a morzsáját is a kenyérnek. Örültem, hogy vége az első napnak, amit követett még egy hét, míg minden kereszt elfogyott a tarlóról. Zsákokban aranylott a mindennapi kenyérünk alapanyaga.

* * *

A burgonyaszedésnél is a mázsálást bízták rám. Elgondolkodtam egy kicsit: „Ez lenne a szakmai előmenetelem?” Nemigen volt időm gondolkodni, mindig volt munka. Esős napokon, vagy csak úgy elküldtek az irodába, iratokkal és hasonló papírokkal, hogy adjam át és helyette hozzak újakat. Ilyenkor találkoztam a *királlyal*, mert már így neveztem akkor magamban. Hevesen dobogott a szívem, amikor megláttam, ártatlan arcomon vörös rózsák nyíltak, égettek. Mindig volt alkalom egy pár szót váltani vele, sőt hosszabb beszélgetésre is sor került. Egy ilyen beszélgetős napon találkat kért tőlem. Azt hittem szárnyam nőtt, de itt a földön maradtam gondjaimmal, hogy – Mit vegyek fel? Szerencsére volt egy kedves lány, nem mondhatom, hogy barátnőm, de sok mindenben segített. Rögtön felajánlotta a legszebb ruháját, szerencsére jól állt rajtam. Büszke boldogsággal siettem a randevúra.

Várt már a *király* a Petőfi híd alatt a kettes villamosnál, hatalmas virágcsokorral. Örömmel vettem át a csokrot. Szerettem volna szálanként megsimogatni, megcsókolni, de nem mertem, féltem, hogy mit gondol rólam, micsoda szeleburdi, gyerekes dolog, így hát a gondolatába is belepirultam. Lesétáltunk a Duna partra. Egy padra ültünk le és beszélgettünk, legnagyobb meglepetésemre az életé-

ről kezdett el beszélni. Elmondta, hogy elvált a feleségétől, azóta tulajdonképpen nem is volt komoly kapcsolata. Fél a csalódástól, mert őt bizony nagyon csúnyán becsapták. Több mint két éve, még boldog férj és boldog apja volt egy öt éves kislány. A válásra azért került sor – folytatta, mert a felesége megcsalta. A minisztériumban dolgozott ő, mint államügyész. Egyre sűrűbben küldték vidéki nagyvárosok bíróságaira, gyanús volt ez neki, nem érezte szükségesnek minden esetben. Egy ilyen alkalommal az egyik munkatársa – aki a barátja is volt – közölte vele, jobb lenne, ha nem menne el, mert a feleségéhez a főnöke jár „udvarolni” Tegyen úgy, mintha elmenne és kisvártatva, ha visszatér akkor bebizonyosodhat mi történik a háta mögött. Így is tett. Nem tudott uralkodni magán és a szolgálati fegyverével rájuk lőtt, amikor meglátta a főnökét a feleségével az ágyban. Bal eset nem történt, felfüggesztették az állásából, így került a soroksári tangazdaságba SZTK ügyintézőnek. Nagyobb botrány, bírósági ügy nem lett belőle.

Ekkor úgy láttam, hogy egy pillanatra levette a koronát a fejéről, olyan összetörten, olyan egyedül ült a padon, mintha én ott sem lettem volna.

– Kislány – én félek tőle, – mondta kisvártatva. – Fiatal vagy, szép és vonzó. Nagyon nagy a korkülönbség közöttünk, hiszen én már harminchat éves vagyok.

Na, ezt alig akartam elhinni! Vele úgy éreztem, nem is számít, ennek hangot is adtam. A világ végére is elmentem volna vele. Megpróbálta azzal érzékeltetni, hogy gondoljak csak bele tíz, vagy húsz év múlva ő már egy öregedő férfi, én egy virágzó, fiatal hölgy leszek.

– Lám, lám most is a kislányos fehér zokniba jöttél a randevúra! – Csak beszélt, beszélt, hogy most döbbszent rá

igazán, hogy hozzá én gyerek vagyok, nem akar becsapni. – Nem érdemelnéd meg! – mondta, amit már alig hallottam. Kétségbeesetten zakatolt a szívem. Nem akartam hallani egy szót sem, fülemet betapasztottam kezeimmel, mire ő lefejtette és égő arcomat simogatta. – Nem akarok beléd szeretni, most is küzdök ellene, de becsapni sem! – mondta. Szépséges virágok, hallottátok? Amikor elindultunk ott hagytam mind a padon, hogy ne legyen több tanúja ennek a vallomásnak.

Eltelt egy hét talán több, újra találkoztunk. Hogy történt, hogy nem, az iroda melletti lakásában találtam magam, melyben az egyik munkatársával lakott albérletben. Csókolóztunk, azok a rózsák úgy égtek az arcomon, áttérjedtek az egész testemre. Na, gondoltam, Ili ez az a baj, amiről a Bözsi néni akart felvilágosítani még a nyáron! Talán *királyom* is ettől félt, nem mert felelősséget vállalni értem. Kibontakoztam ölelő karjai közül, vergődtem, mint egy kis madár, mint aki kiesik fészkeből, s nem talál vissza soha többé. Újra csak arról kezdett beszélni, amiről ott a Duna parton. Nem tudtam a könnyeimet visszatarítani, ami lemosta arcomról az égő rózsákat, kezdte csillapítani, hűsíteni égő szerelmemet.

Sajgó, fájó szívvel munkahelyet változtattam, nem akartam a közelségét, nem éreztem magam biztonságban, nem tudtam meddig tudok ellenállni vonzó személyének. Áthelyeztek Szigetcsépre, a tangazdaságnak egy másik ágazata volt ott, a szőlőtermesztés. Könnyű volt megindokolni az áthelyezésemet, mert ez volt a szakmám, hivatkozhattam rá.

* * *

Ugyanazzal a HÉV-vel utaztam tovább, ami a Boráros térről indult Soroksár érintésével Ráckevére. Egy feltételes megállónál kellett jeleznem, hogy leszálok, ahol ki volt írva, hogy Tangazdaság . A tangazdaság Szigetcsép és Szigetszentmárton között terült el. Hosszúnak tűnt az út, nem csak a holmimat cipeltem, cipeltem az oly' nehéz szívemet, melyben fizikailag éreztem, hogy oly' nagyon fáj ez a szerelem. Így jutottam el majd' három kilométer távolságra levő irodaházig. Itt már rutinosabban adtam át az áthelyezésről szóló papírjaimat. Kedvesen fogadtak.

A munkásszállón kaptam ugyanolyan szobát, olyan kicsikét, vasszekrénnel, vaságglyal, mint Soroksáron. A munkásszálláson több nagyobb terem volt, ágyakkal, szekrényekkel berendezve. Külön volt a férfiaknak és a lányoknak is egy-egy szoba. Legtöbbjük Szabolcs-Szatmár megyéből jött ide dolgozni, ahol kevés munkahely volt, nem lehetett pénzt keresni. Nyáron nem is mentek haza, csak ha valami rendkívüli történt a családban. Kellett a pénz, sokan voltak, akiknek az otthon maradtott családjának ez a kereset jelentette egyedüli megélhetését. Általában a téli időszakban, amikor nem volt már mezőgazdasági munka, akkor mehettek haza szeretteikhez.

Az igazgató maga mellé osztott be. Ha távolabbi szőlőtáblához mentünk, akkor hintóval, de legtöbbször gyalog jártuk be a területet. A felsőbb vezetők, a mérnökök és az üzemgazdász általában hintóval közlekedtek, sokszor elvittek magukkal. Minden nap kilenc órakor volt az eligazítás a brigádvezetőknek, ezen nekem is mindig ott kellett lennem. Hetente egyszer a felsőbb vezetőmérnökök, szakmailag értekeztek, örültem, hogy itt is jelen lehetek. Úgy éreztem, hogy szakmailag bővült a tudásom.

Kedves, negyven év körüli ember volt az igazgató, szerette a szakmáját, igazgatói teendői mellett párhuzamosan az egyetemen mint docens tanított. Adott szakkönyveket, majd kikérdezett belőle. Megjegyezte, hogy az egyetemen lenne a helyem, ilyen ésszel nem szabadna elkallódnom, ha akarom, elintézi utólagosan a felvételit. Miből, hogyan tudtam volna tovább tanulni? Egy fiú, aki velem végezett a technikumban, meghívott az egyetemi gólyabálra, ahol elmesélte, hogy tanulmányai költségét vagonkirakással keresi meg. Ezt én nem mertem vállalni azzal az ötven kilómmal. Nem lányoknak való munka, az biztos!

Amikor megkezdődött a szüret, a borospincénél kaptam az első önálló feladatot. A must maligánfokát kellett ellenőriznem. Odatévedt méhecskék, szentelen darazsak ízlelgették az édes nedűt. Egyszerű volt a munkám, egyáltalán nem terhelt le. Egyszer csak megszólított egy jóképű férfi:

- Unatkozunk kislány, unatkozunk!?! Ha megengedi, elkísérem a munkásszállóra, ha végzett, én is ott lakom.

Később kiderült, hogy ez nem igazán volt így, mert hetente egy napot dolgozott csak itt villanyszerelő minőségben. A gazdaságnak nem volt villanyszerelője, így ő javított, ha valami elromlott. Budapesten a Megyevillnél volt az állandó munkahelye a Bocskai úti központban, csoportvezetője volt, hat munkatársának. Későbbiekben a gazdaságban töltötte velem a vasárnapjait. Szombat este moziba mentünk, táncolni vitt. Szigetszentmiklós határában a Duna parton volt egy halászcsernye, ott vacsoráztunk, utána bál volt. Nem gondoltam én szerelemre, még mindig fáj a lelkem a *király* után. Ez a szerelem nehezen

akart begyógyulni, mint egy eleven seb, úgy fáj a szívemen.

Ez a férfi teljesen más volt, ő csak hét évvel volt idősebb nálam. Udvarias volt, viszont alig bókolt, de mégis jólesett a figyelme. Szerettem vele lenni, biztonságban érezhettem magam. Meglepődtem egy bál alkalmával a szív-küldi műsorban küldött nekem egy szerelmes dalt. Végigtáncoltuk az éjszakát, ha valaki lekért tőle, ő mindig visszakért, nem engedte, hogy mással is táncoljak. Lassan, andalogva elindultunk a töltésen hazafelé. Magasan járt a Hold, szinte véresen csüngött az égen. A parton a fűzfák szomorúan lógatták ágaikat a Dunába, átsütött rajtuk a Hold, annak fénye ott landolt a víz tükrében. Itt csókolt meg először és vallott szerelmet. Ez a csók örökre megpecsételte az életünket.

* * *

Vége lett a szüretnek, és az a sok must már a kádakban forrt szép csendesen, a pincemester örködött feletük, aki szakképzett borász volt. Az igazgatóm új feladattal bízott meg, hogy állítsam ki a menetleveleket és ellenőrizsem a géppark dolgozóinak a munkáját.

Ha szert tehettem a várakozó gépek vezetőinél kikönyörögtem, hogy hadd vezessem, csak egy kicsit, ezeket a nagy mafla gépeket. Ha jól emlékszem, KV48 és KV50-es jelzéssel pótkocsit vontattak. Csodálkoztam is hogy megengedték, igaz ott voltak a hátam mögött és kormányon a kezük, lábuk a féken. Tetszett, jó móka volt, nem hagytam magam lerázni. Minden nagy járművet igyekeztem kipróbálni, hajtott a kíváncsiság, hogy működnek, akkor még nem fertőzött meg a sebesség, a száguldás veszélyes öröme.

Szántottam is egy kicsi, helyes Hoffer traktorral csak egy fordulót, de annak is nagyon örültem! Amikor lánc-talpas traktorral rigolóztak szőlőtelepítés alá, akkor is beszálltam a vezető fülkébe. Hiába könyörögtem, nem engedték vezetni. Ilyenkor ellenőriztem a mélységet, 60 cm-re kellett leengedni az ekét, nem volt könnyű megtartani az irányt. Hátam mögött lassan már úgy viccelődtek, hogy nem is az iskolából került ki ez a kislány gyakornoknak, hanem biztosan taxit vezetett Pesten.

Alig vártam, hogy megkapjam a fizetésem! Gyakornoki fizetésemet havi fixben állapították meg, ami 900 Ft volt. Abban az időkből a legalacsonyabb órabér 2 forint 2 fillér, bizony ez nagyon kevés volt, még szerencse, hogy csak az álló időt számolták így, ami azt jelentette, hogy ha esett az eső és a területen tartózkodtak akkor is járt rá bér.

Nem volt télikabátom, igyekeztem hát megvenni mielőtt beáll a hideg. Szép sötétkék, fehér, nagy gombokkal, jó meleg kabát volt. Vettem még egy két apróságot. Az ebédem az üzemi konyháról nekem megfelelt, semmivel nem volt rosszabb, mint a menza. Az volt a fontos, hogy olcsó legyen.

Ősszel már az irodában segítettem. Az üzemgazdász Jolival állítottuk össze a jövő évi tervet. Ez a munka tetszett, összebarátkoztunk annyira, hogy szinte anyailag látott el tanácsokkal, pedig tíz évvel lehetett csak idősebb nálam. Nagyon megszerettük egymást. Egy négy év körüli kislánya volt, gyönyörű, mint egy hajas baba. Mondtam is neki, ha egyszer nekem is lesz egy kislányom Zsuzsikának fogom nevezni, olyan szép még a neve is. Szerettem a kislánnyal játszani, mosolygós kis arcán kicsi

gödröcskék jelentek meg, amikor csilingelt a hangos kacagása.

Egyre szorosabbá vált a kapcsolatom azzal a férfival, akivel a halászcárdába jártunk szórakozni. Tóth János volt a neve, én csak Jancsinak hívtam. Későbbiekben elvitt moziba Szigetszentmártonba, színházba Pestre. Nagyon szerettem színházba járni, olyan nagy, csodálatos színészeket láthattam játszani, mint Honti Hanna, Feleki Kamill a Luxemburg grófjában. a csárdás királynőben” Német Marika stb. Egy-egy előadás után mindig elvitt vacsorázni a legjobb éttermekbe. Táncolni is elegáns helyekre mentünk. Kovács Erzsí, vagy éppen Hollós Ilona énekelt a Savoy-ban, olyankor ott is vacsoráztunk. Akkor még nem tudtam, hogy neki milyen jó fizetése van, nem is érdekelt. Nem volt fogalmam a pénz értékéről, soha nem volt a zsebemben még egy halkan kuncogó fillér sem. Ezeket a filléres gondjaimat nem tudtam megoldani egymagam.

János szeretett volna bemutatni a szüleinek, akik vidéken éltek, Kaposvártól nem messze egy kis faluban. Nem akartam menni, nem is tudom miért, talán, mert nem akartam feleség lenni még, hisz oly fiatal voltam, tapasztalatlan. Karácsony előtt, mégiscsak rábeszélte, hogy utazzunk. Hosszú volt az út vonattal Kaposvárra, onnan busszal Mezőcsokonyára. Kaposvártól csak tizenhat km-re volt a falu. Nehéz szívvel mentem az ismeretlenbe, ismeretlen emberek közé. Sűrű sötétség borult a falura, itt-ott hangos kutyaugatás zavarta meg lépteinket, mire odaértünk a házukhoz. Már vártak bennünket. Jancsi bemutatott a szüleinek, hogy: – Ő az a kislány, aki árva, nincsenek szülei, akiről már beszéltem. Szeretném feleségül venni, ha visszautazunk Pestre.

Az apja barátságos, szikár, öregedő férfi volt, nem úgy a felesége, aki olyan szemekkel méregetett, hogy szinte megfagyott a vér az ereimben. Hihetetlen ellenszenvvel világítottak kék szemei a villany sápadt fényében. Egy szoba-konyhás lakás volt az otthonuk. A szoba alja döngölt agyagból volt, a fehérre meszelt falon szentkép nézett le ránk. Ott őrködött felettünk Jézus és a Mária képe. „Ó Istenem, vigyázhatna jobban is rám – gondoltam. Hideg volt még a dunna alatt is, az a kis vaskályha nagyon nehezen melegítette be a szobát, mert nem fűtötték télen. Kellemes hangulatot teremtett viszont az a három birsalma, amelyek a festett szekrény tetejéről árasztották kesernyés, édes illatukat. Birsillat a szobában, milyen romantikus tud lenni szerelmesek számára. Jancsi szülei a konyhában aludtak télen, nyáron.

Reggelre elszállt a hangulat, a birsalmák sárga, hamvas bőre alatt felfedeztem a rothadás apró nyomait.

Egy fekete, barátságos, Csöpinek hívott kutya csóválta a farkát, amikor kimentünk az udvarra. Sütött a nap, nyoma sem volt felhőnek, csak a lelkem volt tele bizonytalansággal, hogy jó helyen járok én egyáltalán? Idegen volt itt minden, még az én Jancsimat is Karcsinak hívták. Nohát, ezen igencsak elcsodálkoztam, hogy most én, ha feleségül megyek hozzá, akkor Jancsi-né, vagy Karcsi-né leszek vajon? Később tudtam meg, hogy az apja miatt hívták így, mert ő volt a Károly, fiát Jánosnak keresztelték.

Az apja határozottan ránk parancsolt, hogy holnap, ő már jelezte a tanácsháznál, hogy eskessenek össze bennünket. Félt, hogy nem veszi el ezt a kis árvát, ahogyan később mesélte, és azt is, hogy volt már a fiának két menyasszonya, akiket nem vett feleségül, öneki kellett

visszamondani az esküvőt, egy másik helyen is, ahol már folytak az előkészületek a lakodalomra. Váratlanul ért nagyon, minek siettetni az esküvőt, aminek meg kell történnie az meg is fog történni. Mi az, hogy ő dönt a sorsunk felett? Az én akaratom az sehol? Gyenge voltam tiltakozni, így hát megtörtént, amire nem is számítottam.

Na, Ili, mit szólsz hozzá? Olyan gyorsan, kiszámíthatatlanul történtek az események, hogy szóhoz sem jutottam. Nem éreztem sem örömet, szinte semmit. A levegő csonttá fagyott az éjszaka, reggelre dér lepett be mindent. Ez volt a természettől az ékszer, az ajándék, ami ott csillogott kint az udvari fák, az utcán, a villanydrótokon. A kezemen pedig ott az arany karikagyűrű mellett, egy kísérgyűrű rubint kövekkel, amit még Pesten vásárolt. Nem éreztem magam becsapottnak, hiszen tudtam róla, csak nem gondoltam, hogy ilyen hamar, ilyen váratlan sivárságban fog megtörténni, aminek előbb-utóbb mégis csak meg kellett történnie. Nem álmodoztam hosszú, fátylas mennyasszonyi ruháról, templomi szertartásról, de mégis...

Ó ha fellapozhattam volna a sors könyvében azt az oldalt, ami rólam, rólunk szól a következő években, évtizedekben, de csukva volt előttünk, mint mindenki előtt – én sem lehettem kivétel. Szorongással telve utaztunk vissza a megszokott életünkhöz. Minden ismerős gratulált nekünk, sok boldogságot kívántak.

Abban a kis szobában szorongtunk ketten, amelyet én kaptam a tangazdaságtól, még amikor idejöttem, most is olyan szegényes vaságygal és a többivel. Egyik este a férjem elmesélte, hogy az ő élete sem volt semmivel sem jobb, mint az enyém. Mikor ő megszületett, az anyja cseléd volt egy gazdag zsidó háznál, oda nem vihettem, így

hát a kórházból egyenesen elvitte a vöröskereszthez, akik kiadták nevelő szülőhöz. Ő volt a Tera mama, aki egyedül élt az öreg édesapjával, jól jött az a kis pénz, amit kapott érte. Tizennégy évig nevelte, szinte saját fiaként szerette.

* * *

Azokban az időkben úgy mondták, hogy *megesett lány*, már, mint a Jancsi anyja. Fiatalon, alig tizenhat évesen esett teherbe egy húsz évvel idősebb férfitől, akinek felesége volt. A férjem tizennégy évesen ismerte meg az apját, aki azt sem tudta, hogy a világon van. Hosszú időbe telt az anyjának mire felkereshette gyermeke édesapját. Akkor már Pesten cselédeskedett. Otthagyva Tapolcát, a fiát, végül mégiscsak megtalálta annak apját. Hosszú időbe telt, amíg magához *édesgette*, a férfinak nem igazán volt jó a házassága, de volt már két gyermeke. Otthagyta végül a feleségét, de vitte magával a két gyermekét. Csak úgy volt hajlandó összeköltözni a Rózsiával, a férjem anyjával, ha vállalja a gyerekeit is. Házmester lett a Rózsi egy pesti bérházban, így kaptak lakást. Jancsi apja, kőműves mester volt, abban az időben volt bőven munkája. Ebbe a helyzetbe vették magukhoz Tera mamától az akkor tizenöt éves Jancsikát. Idegen volt itt neki minden, az apja éppen úgy, mint az anyja. Az apja elvitte magával dolgozni, amíg a testvérei játszottak, kérekpároztak a tavaszi napsütésben, eközben ő maltert kevert és hordta a falazáshoz. Hamar megunta, nem szerette, vágyódott vissza a szeretett közegbe, ahol jól érezte magát, Tera mamához. Azon gondolkozott, hogyan juthatna vissza Tapolcára, ami bizony messze volt Pesttől.

Pénze nem volt, így hát gondolt egy merészet, és egy vonat tetején indult neki az útnak. Egyik megállóban lemászott, biztonságosabbnak érezte az ütközőn utazni, így érkezett meg Tapolcára. Itt befejezte az általános iskolát. A városi Tanácshoz került, iratokat, leveleket kézbesített, itt figyelt fel rá a KISZ- bizottság vezetője, hívta oda dolgozni és biztatta, hogy tanuljon tovább, mint jó káder biztos megélhetése lesz.

Ekkor már a szülei Mezőcsokonyán éltek. A háború alatt ide járt az anyja, ruhákat cserélt élelemre, mert bizony sokat éheztek.

Összeismerkedett a falu lakosaival, akik hívták, – jöjjenek ide, itt is van kőműves munka elég, amiből tisztességesen meg lehet élni. – A falvakban az udvarokban tartott aprójószágból és a disznóvágásokból bőven volt élelem. Nem így a pesti szegényebb embereknek, akik sokat éheztek, amíg dúlt a háború. Tehát ide költöztek, semmi nélkül a két gyerekkel. Dolgoztak szorgalmasan, később felépítették azt a szoba-konyhás kis házat, ide hívták a fiúkat, hogy látogassa meg őket, aki elment hozzájuk, mert szeretne volna, ha kialakul egy szorosabb kötelék közöttük. Az apja nem nézte jó szemmel, hogy hol dolgozik, azt mondta neki, hogy: – Fiam! Mégiscsak egy rendes szakmára lenne szükséged, nem ilyen semmirekellő, haszontalan semmittevésre!

Hatott a rábeszélés arra a „rendes szakmára.” Pesten élt az apai nagymamája, hozzá költözött és beiratkozott ipari tanulónak, ahol kitanulta a villanyszerelést. Szerette, értette a szakmáját. Kezében a bizonyítványával, hamarosan egy brigád élén járta az országot. Szakmán belül a fő cél az országban akkor a falvak villamosítása volt. Később került a Megyevillhez.

A nagymamájánál Újpesten lakott, innen járt dolgozni, mindig a motorjával, amikor csak tehette. Szeretett motorozni, sokszor darabokra szétszedte és igen hamar össze is rakta. Ez a motor volt a másik szerelme – De csak te utánad jöhet! – mondta mosolyogva. A Tangazdaságba is motorral járt, kisebb javításokat végezni. Az én veszemre, vagy szerencsémre!?

* * *

Az üzemi konyhán ebédeltem, a férjem meg éppen ott, ahol dolgozott. Vasárnap nagy igyekezettel főzni akartam, – Na de hogyan, amikor nem is tudok!? Az a *tudomány* kevésnek bizonyult, amit Ilka néninél láttam. Vettem egy szakácskönyvet. Elsőre még egy pörkölt sem sikerült, inkább csak azért, mert odaégett. Jancsi vigasztalt, hogy: – Nem baj, majd a szomszéd kutyájának jó lesz! – Nem is volt szomszéd, sem kutya. Így hát kiöntöttük a szemétbe, és mentünk Pestre vagy Ráckevére egy étterembe. Sok élelmiszer-alapanyag ment veszendőbe, de nem adtam fel. Az első palacsinta nagyon jól sikerült, nagy volt az örömöm. Másnap lelkesen újra palacsintatésztát kevertem, de mind odaragadt. Kelt tésztával is próbálkoztam. Mivel kimaradt belőle az élesztő, az a kis cipó meg sem mozdult a tálban, hiába vártam, hogy szép nagyra nőjön. Előbb utóbb megtanultam és igazán jól főztem, ízletesen, ezt nem csak én mondom!

Nem szerettem az irodai *körmölést*, számolást. Nem volt türelmem, ha egy mód volt rá, kiszöktem a gépműhelybe, vagy az istállóba, ahol a gyönyörű lovak selymes szőrét simogathattam. Tehenészet is volt a tangazdaságban, későbbiekben onnan hordtam a tejét.

A köves út mentén, ami összekötötte a két falut, ott épült fel tíz ikerlakás, melyben a vezetők, irodai dolgozók kaptak elhelyezést. Ezekben a lakásokban két szoba, fürdőszoba volt. Mögöttük épültek már újabb lakások, egy szobával, fürdőszoba nélkül, amit később a rászoruló családok dolgozók között osztottak szét. Szorgalmasan folyt a munka az építkezésen. Mivel a telkeket árterületnek nyilvánították, – sokkal nagyobb költséggel – úgy két méteres föld feletti plusz alapot kellett készíteni, mely egyben lassította is a munkálatokat és meg is drágította. Nem mertem arra gondolni, hogy valaha ebben én is kaphatok egy kis lakást, ahelyett a kis szűk, kétszer két méteres szoba helyett.

1956 januárjában rengeteg hó esett, szinte szakadt. Jó volt a meleg irodából kinézni a fehérségbe, hazafelé már kevésbé örülhettem, majdnem belesüppedtem a térdig érő hóba. Több napig a HÉV sem közlekedett, nemhogy motorral tudott volna hazajönni a férjem. Volt, hogy gyalog indult az útnak, mert a csepeli autógyárban dolgozott akkor, az közel volt, talán nyolc km. Tavasszal az árterületet is elöntötte a Duna, majdnem a munkásszálló elé ért már a víz. Ahogy húzódott vissza a medrébe, sok hal, többek között pontyok maradtak a sáros homokon. Mindenki halásznak öltözött, aki csak tehette, nagy gumicsizmákban „üldözőbe vették” a kinn rekedt halakat. Szegények, már alig vergődtek, ott maradt egy-kettő élet-telenül.

Nehéz időszak volt ez a tangazdaságnak, késtek a mezőgazdasági munkálatok. Az árterülethez közeli földeken, kisebb parcellákon burgonya, paradicsom, paprika, uborka termesztése is folyt. A szőlőtáblák ettől meszszebb voltak.

Gyümölcsfák csak itt-ott az utakat szegélyezték, nem nagyüzemi volt a termesztésük, a dolgozóknak jutott belőle bőven. A szőlőben megkezdődhetett a tavaszi munka, a metszés. Ha egy brigádvezető szabadságra ment, vagy beteg lett én helyettesítettem. Hamarosan kaptam egy végleges munkaterületet, ahol önálló döntéssel tervezhettem és irányíthattam a munkálatokat, egy kísérleti telephelyen. 1200 Ft lett a havi bérezésem. A telep vezetője szülési szabadságra ment és nem is szándékozott visszatérni. Még senkinek nem mertem elárulni, hogy terhes vagyok, csak szeptemberre vártuk a babát. „Addig még nagyon sok idő van” – gondoltam. Nem is látszott rajtam. Sokat motoroztunk, ha be kellett vásárolni, csak a közeli faluba mentünk, vagy az irodaházba, ha éppen ott volt dolgunk. Aki később tudta meg, hogy babát várok azt mondta, vigyázzak, mert a motoron fog megszületni az a kislegény. Teljes szívemből úgy is éreztem, hogy kisfiam lesz. A kísérleti telep az egyetem hatáskörébe tartozott, így hát sokat jártam Budára a Ménesi útra, ahol az egyetem is volt.

Minden alkalommal, ha Pesten jártam, beültem a Híradó moziba, vagy a Nyugatihoz közeli kis színházterembe, ahol óránként jöttek színészek és kabaré előadásokat tartottak. Nagyon jól szórakoztam egyedül is egy órácskát ezeken a helyeken. Itt voltak a kabaré óriásai, mint Kabos László, Salamon Béla, Rátonyi Róbert és még sokan mások.

Mindig volt időm bevásárolni. Nézegettem a baba-holmikat, ó, de milyen aprócskák voltak, nehezen képzeltem el a babámat. – Milyen is lesz, és mekkora?

Vásárlásaim alkalmával többször felfigyeltem a HÉV-en, a villamoson, de még az utcákon is kisebb csoportok-

ban beszélgető, hangoskodó emberekre. Nem igazán értettem, hogy miről volt szó, miről vitáztak.

’56 augusztus közepén, amikor ismét Pestre mentem megvásárolni még a hiányzó babaholmikat, akkor már eléggé parázs volt a hangulat az emberek között. Hangos, elégedetlen, izgatott bekiabálások: – Elég volt, nem tűrjük! – és hasonló megjegyzéseket hallottam. Hazaérve megkérdeztem a férjemet, hogy vajon mi történik, mi ez az egész. Ne törődj vele! – és szorosan magához ölelt. – Ez nem a te dolgod, te csak vigyázz a babánkra! – Meglepődtem egy kicsit, nem volt ő ilyen ölelgetős, féltőn gondoskodó. Kora reggel motorral ment dolgozni Pestre, késő este ért haza. Legtöbbször komor arccal hallgatott, azt gondoltam, csak rossz napjai vannak.

Életemben nem láttam pici, újszülöttet. Sokan azt mondták, ne ijedjek meg, először csúnyák, vörösek, kopaszok. – Na Ili, kellett ez neked! – de amikor megmozdult a hasamban, nem lehetett azt már szavakkal elmondani. Azt az érzést, ahogyan mocorgott, gyengéden fészkelődött a szívem alatt. Ketten voltunk, én és ő a szívem alatt.

Szűk, keskeny volt már az a vaságy, rendes körülmények között is alig fértünk el rajta ketten. Az utolsó hónapokban, legtöbbször a férjem ment ki sétálni az éjszakába, volt, hogy én aludtam el nehezen. Az utolsó hónapban sem látszott rajtam a terhesség igazán, de az igazgatóm berendelt az irodába, hogy mostantól ott segíkkezzem.

A pince, az irodaépület és egy régi lakás körül hatalmas diófák voltak, itt volt a központ. Itt gyülekeztek minden reggel a munkások a brigádvezetőkkel, akik kiosztották a feladatokat, azután mindenki ment a saját

munkája után. Abban a régi, kicsi, lepusztult lakásban az igazgató lakott, amikor éppen itt tartózkodott heti kéthárom alkalommal. Volt ott egy üres szoba, egy előszoba, abból nyílt a konyha. Az üres szoba mellett egy kisebb, abban tartózkodott az igazgató. A nevét még nem is említettem Sólyom Lászlónak hívták. Biztosan volt a neve mellett Dr, de ő ezt nem használta. Szerény, segítőkész, talpig úri ember volt az elvtársak között. Felajánlotta, hogy költözzünk be az üres helyiségekbe, ő nem fog sokat zavarni, de a babával nagy szükségünk lesz rá, hogy kényelmesebben élhessünk. Megígérte, ha elkészülnek az új házak, vagy megüresedik egy ikerház fele, feltétlen megkapjuk. Nagyon örültünk neki. Küldött egy takarítónőt, aki szépen kitakarított, kimeszelte a helyiségeket. Honnan, honnan nem, mint a mesében, előkerült egy ágy is, frissen tömött szalmazsákkal, szép nagy asztal, négy székkal, és szekrény is. A munkásszállón volt egy ipari mosógép, ott mindent kimostunk és tisztán hoztuk fel az új otthonunkba. Persze, hogy motoron, csak már nem ülhettem fel, mert nem engedte a férjem. Halomban állt a vasalatlan ruha, a babaruha, pólya, minden.

– Otthon ó, édes otthon! – nem kell kucorogni többet, sóhajtottam. Az egyik brigádvezető Topánka elvtárs volt a párttitkár. Hétgyermekes apuka, mind a hét fiú volt. Szerettek volna egy kislányt is, de nem sikerült, – így jártak. Ők bent laktak a faluban. A felesége felajánlotta, ha meglesz a baba eljön, segít megfürdetni. Nem reptem az örömtől, úgy gondoltam ez a mi dolgunk. A férjemmel alig vártuk, hogy babázhassunk.

Estére nagyon elfáradtam, nem csak én. Vacsorára nem volt más étel, debreceni kolbászt főztünk, mustárral ettük meg, nagyon jólesett.

Éjfél után pár perccel felébredtem, hogy fáj a hasam, mondtam is biztosan nem volt friss az a kolbász. Többször felébredtem, mire végre reggel lett.

Joli barátnőm, hozott nekem főzni való kukoricát, mert azt nagyon szerettem. Mesélem neki az éjjel történeteket, jót nevetett rajtam. – Persze, mérgezés, de látom rajtad, most is fájhat. Hát kicsikém, kezdődik! Készülj el, öltözz, én szólok a többieknek.

Alig múlt pár perc, és aki csak az irodában dolgozott és nő volt, az mind ott sürgött körülöttem. Volt, aki vasalt, volt, aki rendet rakott, mosogatott. A szemétkébe dobták azt az ártatlan debreceni kolbász darabkáját és jót nevettek rajtam. Joli intézkedett, hogy a hintó azonnal menjen Szigetszentmiklóásra a bábáért. Mint a méhkas olyan volt körülöttem minden. Összepakolták a holmit amire szükségem lehet a kórházban. Valakinek eszébe jutott, hogy a mentő csak a csepeli kórházba szállíthat beteget, oda tartozunk. Féltettek, mert ott nem olyan körülmények voltak, mint a belvárosban. Megérkezett a hintóval a bábaasszony, azonnal közrefogták, mert valaki tudni vélte, hogy a bába, valamikor a Szövetség utcai klinikán dolgozott a VII. kerületben. Szinte könyörögtek, hogy a mentővel a bábaasszony oda kísérjen el. Így is lett, de mikor közelegettünk Csepel határába, a mentős viccelődve mondta, hogy: – Most befordulunk a kórházba. – Engem már nem nagyon érdekelt, ő mosolyogva összekacsintott a fiatal bábával.

Ez volt csütörtöki napon, pénteken volt a születésnapom augusztus 17.- én, a tizenkilencedik. „Vajon milyen ajándékot kapok?” – tűnődtem, de nem igen volt rá idő, mert jöttek a fájások.

A kórteremben a szülészet és a nőgyógyászat betegei együtt voltak. Egy tíz ágyas teremben az egyes ágyon kaptam helyet miután megvizsgált egy orvos és hatalmas nagybetűkkel ráírta a kórlapomra, hogy: KORASZÜLÉS! A kórteremben mindenki úgy szólította egymást, ahogyan az ágy következett sorban, így lettem én az egyeske. Nekem nagyon furcsa volt, mintha elvesztettem volna az egyéniséget, csak egy szám lettem, besorolva az ágyak szerint. Na de kit érdekelt ez akkor! Leszek én majd egy aprócska kis emberkének az édes anyukája! Ez a kis emberke kislány lett, szép, nagy fekete hajas baba augusztus 18.-án reggel sírt fel először erre a világra.

Nehezen értettem meg, hogy nem adhatok egy kislánynak fiú nevet, – mivel én végig a terhességem alatt úgy éreztem, hogy fiam lesz, csak azt hajtogattam, mikor kérdezte az orvos, hogy mi legyen a neve, hogy János. Gondoltam, az apja után nevezem el, pedig erről nem is beszéltünk, olyan természetesnek tartottam. Eszembe jutott Joli barátnőm szép kislánya és hogy akkor mit mondtam, így hát Zsuzsanna lett az én kislányom neve is, aki tényleg nagyon kicsike súllyal született kettő kiló húsz deka, a férjem könyörgött is az orvosnak, hogy ne írják rá már az elbocsátóra, hogy koraszülött.

Végül nem írták rá. Nyolc napig voltunk bent a kórházban. Mindennap jöhetett látogató. A férjem jött is boldogan, de egyik nap mondta, hogy leutazik a szüleihez az örömhírrrel. Aznap este és másnap nem jön be látogatni. Egyszer csak megjelent úgy öt óra körül. Meglepődtem, azt meg végképp nem hittem el, hogy Mezőcsokonyán járt. Ekkor megmutatta a repülőjegyét, egy szürke kis kártyát a nevével. Akkor még volt repülőjárat Budapest – Kaposvár között oda-vissza, naponta egyszer a Kaposújlaki

repülőtérrel polgári utasoknak is. A Kaposújlaki repülőtér tulajdonképpen katonai gyakorlatok, bemutatók helyszíne volt.

Örültem, hogy megjött a férjem, mert a szülésznő kezdett velem kiállhatatlanul viselkedni, majdnem hogy úgy lökte a karomba a babámat. Kérdezte is tőlem az egyik beteg, hogy adtam neki borravalót?

Nem tudtam én erről semmit, hogy hogyan működik ez a dolog. Elmondták, hogy mi a tarifa. Az orvosnak száz forint, a szülésznőnek ötven, az ápoló nővéreknek harminc, de még a takarítónőknek is tíz forintot illik adni. Mondtam a férjemnek, hogy adjon a szülésznőnek hatvanat, mert én nem vagyok hajlandó még ránézni sem. Oda is adta. Mintha csoda történt volna. Hozta a babámat szoptatáskor mosolyogva, a nagy fekete haját kakastaréjba fésülte minden nap.

– Nocsak, így átvarázsolja a pénz az embereket?

Eljött az idő, hogy hazamehettünk. Nagy izgalommal készültünk az esti fürösztéshez. A műhelyben készítettek nekem egy fateknőt. Vásároltam egy olyan könyvet, melyben a babanevelés minden mozzanata le volt írva. Ezt olvastam, hogy ne érjen meglepetés ezen a téren a tudatlanságom miatt. Vízhőmérő, hintőpor, pelenkák, tiszta kis ruhák előkészítve sorban az asztalon. Estefelé kopogtak, jött a Topánka felesége, ahogy ígérte, segíteni a fürösztésnél. Mi azonban nem engedték be, hiába kopogtatott. Szép csendben voltunk, szerencsére a baba sem sírt. Mit tehetett, elment és mi nagy izgalommal hozzákezdünk a fürösztéshez. Olyan aprócska volt, olyan védtelen és olyan síró. Egymásra néztünk, hogy mit kezdhünk vele. Végre megegyeztünk, hogy mivel a férjemnek jó nagy keze van, elfér benne, ő fogja tartani, amíg

én lemosdatom. Jó puha, meleg törölközőbe csavartuk, de nem nyugodott meg, csak sírt. – Na de fel is kell öltöztetni! Valamennyire sikerült is az öltöztetése, de a haját mindig összekötöztük a rékli pertlijével, persze, hogy sírt! Egyszer csak beszaladt a férjem a szobába és a nagyollóval tért vissza. Egy kicsit megijedtem, hogy mit akar azzal a nagy ollóval, de végül is sikerült a hajáról a réklit lenyírni. Az esti szertartásban pár nap elteltével változás történt. Az APA így nagybetűvel, aki semmiből nem akart kimaradni, megunta, hogy mindig ő tartsa a babát, követelte, hogy hadd mosdassa most már ő is. Ez a művelet nehezebben ment, mint ahogy gondolta a nagy keze miatt, de azért mi csak elbabáztattunk még így is nagyon sokáig.

Telt-múlt az idő, a mi babánk, a mi Zsuzsikánk már két hónapos múlt, mikor még mindig melegen sütött a nap, pedig már ősz volt. A fákról bánatosan búcsúztak a levelek, a levegőben remegő fények és a színek elkápráztatták a csendet.

A csendet hirtelen zajos kiabálás szakította félbe az iroda előtti téren. Szidták Rákosit a rendszerrel együtt, nem válogatták meg a szavaikat. Keresték maguk között ki lehet besúgó, ki jelengeti fel az embereket állandóan, amiért sokszor elvitték őket kihallgatni. Legtöbbször alaptalannak bizonyultak a vádak. Az ablakból figyeltem, hogy mi történik. Számomra félelmetes volt, a férjem Pesten, én egyedül a kislánnyommal, aki egyelőre csendesen aludt még.

Estére mindenki hazament, a férjem is hazatért.

Úgy gondoltam, hogy most már minden bajtól megszabadultunk. Vacsora közben elmesélte, de csak nagyvonalakban, hogy mi történik Pesten. Nagy tömeg gyűlt össze és csak hömpölygött, hömpölygött a pesti utcákon,

félelmetesnek tartotta, de csak ment velük. Halomba dobálták a pártkönyveket, (neki nem volt, nem érdekelte a politika) belőlük tüzet gyújtottak, zászlókat égettek, melyből haza is hozott pár kis darabkát az égés nyomaival. Kevesebbet tudtam meg tőle, mint amennyit szerettem volna tudni. Mondta is: – Jobb , ha nem látod, nem tudod mi is történik. – Képzeletemben hatalmas, félelmetes vörös tűz lángolt.

Nap, mint nap bejárt Budapestre, hiába kértem, könyörgtem, hogy maradjon velünk, ő csak ment, mintha nem is hallotta volna, arra hivatkozott, hogy dolgoznia kell. Pár nap múlva, amikor hazaért zaklatottan mutatta a motor sárvédőjébe fúródott puskahüvelyt, még szerencse, hogy nem őt ölte meg. Letett az asztalra egy pisztolyt, két tár tölténnyel, azt mondta, úgy találta a többi kilőtt hüvelyek között. A zsebéből elő is vett egy marokra való kilőtt hüvelyt. Nem lehet leírni azt az ijedtséget, azt a félelmet, amit akkor éreztem. Amíg ő készülődött, hogy kimegy a gyülekező emberekhez, gyorsan két tár lőszert az udvaron lévő kútba dobtam. Nem volt alaptalan a félelmem. A munkások ott tolongtak az irodaház körül, egyik-másik hangosan követelte, hogy álljanak elő a spiclik. A gépműhely vezetőjéről, Dudás elvtársról nyilvánvaló volt ez, csak eddig senki nem mert szembeszállni vele. Ezt az embert fenyegette meg férjem azzal az üres pisztollyal, amelynek a töltényeit a kútba dobtam. Ugyanis megtalálták a feljegyzéseit a dolgozókról, amit még nem küldött el. Voltak nagyon nevetséges, jelentéktelennek látszó hamis feljelentések is. Innentől kezdve mindenki tudta már, hogy ő egy áruló, egy besúgó. Mégis, most is, itt ólálkodott, információkat gyűjtött talán a további feljelentéseihez. A férjem fenyegetésére a többiek haragjától félve elkotródott.

Úgy két nap múlva a fáskamrába mentem fáért, hogy begyűjtsak a reggeli tej melegítéséhez. Azt hittem nem jól látok! Nagy kupacban fegyverek ágaskodtak velem szemben. Ó Istenem, mi lesz ebből, mibe keveredett a férjem? Nem értettem semmit. Estére már, mint egy anyatigris úgy vártam haza a férjemet! Hangosan kiabáltam, szinte magamból kikelve, hogy tüntesse el azonnal, erre még a kicsi lányom is sírni kezdett.

Másnapra eltűntek a fegyverek. Hiába faggattam, nem beszélt róla semmit sem. Arról viszont beszélt, hogy Pesten mi történik, hogy az emberek már egymást ölik, és az utca lámpavasán is emberek lógnak, élettelen testeket lehetet látni az utcán, tereken. Forrongott a gyilkos hangulat. Kirakatüvegeket törtek be, vittek mindent, amit csak találtak. Élelem is alig volt. A férjem nem csak tétlen szemlélő volt, segíteni akart az embereken. Teherautóra pakoltak a gazdaságban termelt zöldségekből, amit csak találtak, a zsákokban tárolt burgonyát is. Igazgatói engedéllyel vitték Pestre és osztották szét az emberek között.

Egyik nap kihozta az igazgatóm a feleségét, akit Irénkének hívtak, ide a kis szobájába, ahol ő is lakott. Irénke elmondta nekem, hogy behívták az oroszokat. – Ne tudd meg kislány, hogy most itt mi fog történni! – Nem is tudom kit féltett jobban saját magát vagy engem a kislánnyal. Ő már egy negyven év körüli szép asszony volt, nem is értettem, hogy miért fél annyira az oroszoktól. Felidéztem magamban azt a pincei óvóhelyet, ahol az az orosz tiszt lövöldözött, amikor az asszonyokat el akarta vinni krumplit pucolni. Lehet, hogy nem is krumpli pucolásra kellettek? – rémlett fel bennem. Mit élhetett át ez az asszony is abban az időben, amikor még szép fiatal lány volt? Irénke hozott magával idős asszonyokra illő

fekete ruhákat, egy szintén fekete nagykendőt – ez eltakarja majd az arcunkat is.

– Ha ideérnek az oroszok, akkor ebbe öltözzünk be – mondta elsápadva, szinte remegett a félelemtől.

Este már a csendet hangos ágyúdörgés zavarta meg. A félelem itt lapult, remegett bennem is. November negyediké volt.

Budapestet körbe zárták, minden úton orosz katona állt őrt, fegyverrel a vállán. Csak engedéllyel lehetett Pestre menni. A férjemnek sikerült magyar-orosz belépőt szerezni Budapestre.

– A munkahelyemen vannak jó emberek – vigasztalt. Szinte olyan volt, mint a háború. Lőtték az üllői úti laktanyát és a Korvin-közben valóságos csata dúlt. A félelmetes hangokat minden irányba elhurcolta a szél, amerre csak járt, szabadon vihette, nem parancsolt neki senki, semmilyen fegyver, de még az ágyú sem.

* * *

Messze, ködbe vesztek az álmok. A fegyverropogás is elhalkult csalódottan.

Irénkét hazavitte a férje, hazavitte szegény a félelmeit is. Üres lett körülöttem az élet és csendesek az emberek, pedig nagyon vártak segítséget a harcok idején. Mindenki az amerikaiak segítségét várta... Segélycsomagokat küldtek. A férjem is hozott haza egy öt kilós fémdoboz vaját. Amerikai vöröskeresztes felirattal, de nem ezt vártuk.

A szívem szakadt meg, amikor beutaztam Budapestre. Hihetetlen látvány fogadott. Imádott Pestem a Korvin-köz, az üllői úti laktanya romokban. *Sebek* a falakon,

talán soha nem gyógyulnak be. A szívekben örökre megmarad a nyoma, véres emlékként figyelmeztet a diktatúra borzalmaira, a lázadásra és azokra a bátor hazafiakra, akik szembe mertek szállni a rendszerrel. Na, de most mi lesz? Oroszok és oroszok mindenütt! Ezek vigyázták a rendet. Kijárási tilalom volt, este hat után nem lehetett az utcán tartózkodni. ÁVH-sok hurcoltak börtönbe embereket, akiket hazaárulóknak bélyegeztek, pedig csak a szabadságunkért harcoltak a diktatúra ellen. Most a besúgók újabb szerepekhez jutottak. Akár ártatlan embereket is börtönbe juttattak, elég volt csak egy *haragszom rád* és jöttek az államvédelmisek.

Egy ideig nyitva volt a határ, sokan elmentek, féltek a megtorlástól. A nagybátyám is menekült. Ő részt vett a Sztálin szobor ledöntésében. Először Bécsben sok társával menekülttáborban volt, mert ő Amerikába szeretett volna eljutni, végül is Bécsben maradt, csak a nyolcvanas évek elején mert hazajönni, akkor is félve.

* * *

Befejeződött a lakások építése az árterületen, és így ott kaptam meg azt a szobakonyhás lakást december elején, amit az igazgatóm megígért. Nagy volt az örömünk, végre egy új élet kezdődhetett el az új lakásunkban. A nagybátyám elvált a feleségétől a házat is eladta, még a forradalom kitörése előtt. A monori családi házunknak a negyedrésze az enyém volt, melyből tízezer forint jutott nekem. Ebből a pénzből rendeztük be az otthonunkat. Nagy izgalomban vásároltuk meg a bútorokat és mindent, ami a háztartáshoz kellett.

A kislánnyal csak hat hét szülési szabadságot kaptam, ez volt a törvény, de lehetett kérni három hónapra fizetés nélküli szabadságot, amit igénybe is vettem

Sajnos sokszor volt beteg a kislányom, olyankor Szigetszentmiklósról jött ki a körzeti orvos. Nagyon megszeretett az orvos, mondta, hogy emlékeztetem a lányára, aki húsz évesen meghalt. Ha éppen arra felé volt dolga, mindig benézett hozzánk. Ő is nagy motoros volt, azzal járt a betegekhez.

A rendelőintézet a Csepeli Autógyár településen volt. További vizsgálatokat itt végeztek. Egyik alkalommal, a férjemmel vittük vizsgálatra Zsuzsikát. Férjemnél ott volt még a havi fizetése, 3.200 Ft, amit odaadott nekem. Száz forintot hagyott magánál, hátha kell neki valamire, amíg várakozik ránk. A vizsgálat végeztével elmentünk bevásárolni. Egy zöldséges bódénál, bevásároltunk a főzéshez. Volt egy szép, nagy piros táskám, abban jól elfért minden. Vásárlás után bementünk az áruházba. Megvettük életem első magas sarkú körömcipőjét. ami 99 Ft volt, természetesen nem bőrből, és még több mindent, amire éppen szükségünk lehetett. A pénztárnál a számla összege 250 Ft lett. Amikor fizetni akartam, rémülve vettem észre, hogy nincs meg a pénztárcám. Hiába kerestem abban a nagy táskában, nem volt sehol. Ott kellett hagynom a megvásárolt árut a legnagyobb sajnálatomra, még szerencse, hogy ott volt a férjemnél az a száz Ft. Arra gondoltam, hogy a zöldséges bódénál a táskám mellé raktam a pénztárcámat. Nagyon elkeseredtem, mi lesz most, pénz nélkül egy egész hónapig? Hiába vigasztalt a férjem, vigasztalhatatlan voltam. Nem lehetett mit csinálni, így jártunk.

* * *

Karácsonyra hazautaztunk a férjem szüleihez, engem ott hagyott egy pár napra Zsuzsikámmal. Őneki vissza kellett menni a vállalatához, nem mondta meg miért. Két nap múlva már a motorral jött vissza, nem is értettem miért motorozik ebben az időben? Január másodikára újból vissza kellett mennie. Nem akartam ott maradni tovább a szüleinél, ott ahol még mindig nem engedett fel a fagyos hangulat. Gondoltam megyek vele a motoron és majd visszajövök vonattal a kislányomért. Így is történt. Elkészültem már este, hogy reggel indulunk. Hajnalban esett az eső, ráfagyott az útra, a fák gallyaira, mint valami fényes gyűrű úgy ragyogott rajtuk. Hiába kért a férjem, hogy maradjak itt, hiszen nagyon veszélyes és hosszú az út. Nekem aztán hiába beszélt, nem hallgattam rá. Az eső elállt, csak a külterületeken fagyott az útra, bent a falvakban olvadt. Estünk keltünk a motorral, férjem csizmájának a talpa teljesen elkopott menet közben. Hiába fogta könyörgőre a szót –, menjek vissza busszal –, én hajthatatlan maradtam. Kaposvárra két óra alatt értünk be, pedig a táv csak 16 km volt. Szerencsére indult egy vonat Budapestre. A motort feladtuk csomagként, a benzint ki kellett volna eresztetni, de mivel a vonat azonnal indult, nem figyelt ránk a kalauz a továbbiakban és maradt a benzin a tankban. Székesfehérváron leszálltunk, mert Pestnek nem mertünk menni, mert még mindig ellenőrzések, kijárási tilalom volt. Abonynál komppal mentünk át a Dunán, onnan tovább esve-elve motoron Ráckevére. A város határában kifogyott a benzin. Hiába forgatta jobbra-balra a tankot egy csepp benzin, annyi sem maradt benne. Így hát egy ismerős háznál hagytuk az üres motort. Szerencsénkre elértük az utolsó HÉV járatát, ami

hat órakor indult. Ahogy leültem, hangos zokogásban törtem ki a fáradtságtól kimerülve.

* * *

Kislányunkat hazahoztuk a nagyszülőktől. Munkába kellett már állnom, letelt a szabadságom.

A szomszédunkban lakott egy kétgyerekes család. Ők is Szabolcsból jöttek ide dolgozni már vagy öt éve, most elhozták a nagymamát is.

Nem volt sem óvoda sem bölcsőde, csak a faluban, ahova nem tudtam volna elvinni minden reggel. A szomszéd nagymamát kértem meg, hogy vigyázzon a kislányomra, amíg én dolgozom. Szívesen elvállalta, mert meg is fizettem a fáradtságát.

* * *

Reggel nyolctól délután négyig dolgoztam. Már kitavaszkodott. Áprilisi szél bújócskázott a szőlőtőkék között, játszott a levelekkel, sugdolódzott, mintha valami nagy titkot árult volna el.

Egyik reggel az igazgató szólt nekem, hogy ma ne menjek dolgozni, feltétlen tartózkodjam otthon. Nem tudtam mire véli, de otthon maradtam, Zsuzsikámat sem vittem el a szomszéd nagymamához. Legalább lesz kettesben egy egész napunk, a férjem sem volt otthon.

Már megettettem a Zsuzsit, amikor arra lettem figyelmes, hogy a lakás előtt egy nagy fekete Volga személyautó ajtaját nagy erővel csapkodják. Abban a pillanatban már szinte dörömböltek, hogy azonnal nyissak ajtót, mintha valami sürgős dolguk lett volna.

Meglepődve nyitottam ki. Az ajtónyílását szinte betértette fekete, hosszú bőrkabátjával egy magas férfi, nyomában még három másikkal. Karomon az akkor hét hónapos kislánnyal majdnem elsodortak. – Házkutatásra van parancsunk! – lobogtatott egy papírlapot az egyikük. Választ sem vártak, mindent felforgattak a lakásban. A szekrényekből kidobálták az összes ruháinkat. Minden fiókot kihúzogattak, még az ágyunkat is feltúrták, aztán következett a konyha. Alapos munkát végeztek. Elém állt az, aki a papírt lobogtatta, hogy: – Ha csak egy kilőtt puska-hüvelyt találtunk volna, börtönbe rohadna a férje! – ezzel kiviharzott mind a négy ember, beszálltak abba a nagy fekete autóba, amellyel jöttek.

Ez az egész nem tartott sokáig, olyan gyorsan történt, hogy alig ocsúdtam fel a meglepetéstől, hangos zokogásban törtem ki. Szegény kicsi lányom nem értette, és ő is elkezdett sírni. Összeroskadva ültem le az ágy szélére.

Mi is történt itt valójában? Mit is kerestek, – szinte nem jutott el a tudatomig

Felrémllett az a bizonyos maroknyi fegyverhüvely, amit az a bőrkabátos keresett, később tudtam meg, az ÁVH emberei voltak. Abbahagytam a sírást és azonnal én is keresésbe kezdtem, mivel tudtam, hogy az éjjeliszekrény fiókjában voltak a kilőtt hüvelyek, azokkal az égett zászlódarabokkal együtt, amit még a novemberi harcok idején hozott haza a férjem.

– Nocsak, hol vannak? – Hova tűntek?

Lassacskán megnyugodtam, hogy nincsenek sehol. Rendet csináltam, mindent visszapakoltam a helyére. Kislányom mosolya egyelőre biztosíték volt arra, hogy komolyabb baj nem történt.

Este megérkezett a férjem, akkor újra pánikba estem. Szinte hisztérikusan követeltem, hogy mondjon el mindent, mi ez az egész. Hogy hozhatott ilyen helyzetbe? Nem hittem el, hogy ő nem tudta, és ha tudta, nekem miért nem mondta el ezt az egész házkutatási hercehurcát.

Aztán szép sorban elmondta:

– Mindent tudtam, de nem mertem neked elmondani, nehogy elárulud magadat előttük.

Napokkal ezelőtt figyelmeztettek, hogy tüntessenek el minden bizonyítékot, amit felhasználhatnak ellenem, mert képesek ezek a börtönbe juttatni és akkor mi lesz velük, hogyan neveljük fel a mi kicsi lányunkat? A Dudás elvtárs – az a mocskok besúgó – feljelentett, hogy megfenyegettem azzal a pisztollyal, tudod, ott azon a gyűlésen.

Azonnal összeszedtem az üres hüvelyeket a zászló da-radokkal együtt és bedobtam a kinti WC- be. – Na de, hol van a pisztoly? – kérdeztem, még mindig izgatottan, – mert én azt azóta sem láttam. – Gyere csak! – Kimentünk az udvarra, egy fatönköt felfordított és ott volt alatta. Ugyanis a szobát cserépkályha fűtötte, ezért volt ott a sok vágott fa a tüzeléshez.

Megígérte, hogy eltünteti örökre, bízzak csak benne. Többet nem beszéltünk az esetről ebben a formában. Igyekezett megvigasztalni, már amennyire tudott. Elhittem, hogy többé nem kerül elő, soha többé az az átkozott pisztoly.

Másnap dolgozni mentünk mind a ketten, de már nem azok az emberek voltunk, mint előtte. Zaklatott, csalódott fiatalok voltunk. Elszállt a szabadság úgy, hogy nem tudtuk kiharcolni és itt tartani mellettünk több ezer másik fiatallal együtt. Nem tehettünk többet, habár a férjem soha nem beszélt arról, hogy Pesten milyen szerepe volt a for-

radalomban. De én éreztem, hogy ő is harcolt a szabadságért a többi jó érzésű emberrel együtt. Szerettünk élni. Csak igazabb, szebb világban szeretettünk volna élni, szabadon.

* * *

Dolgozni jártunk mindennap. Az első meglepetés akkor ért, amikor felmondták a lakás bérleti jogát. Mentem az igazgatóhoz, azt mondta – ez felsőbb utasítás – nem tehet semmit, el kell hagynunk a lakást. A lakást én kaptam, nem a férjem, az én fizetésemből vonták a lakbért, de hiába, következő hónapban újra ott volt a felszólítás. Az igazgató annyit tudott tenni, annyit halasztani, hogy leteljen a gyakornoki évem.

A házkutatás után az anyósom és az apósom meglátogattak bennünket. Elmeséltük, hogy milyen kellemetlen helyzetben vagyunk a lakás miatt, a kislányunkra is a szomszéd nagymama felügyel, nincs itt bölcsőde, sem óvoda. Azonnali megoldást ajánlottak. Ők magukkal viszik a Zsuzsikámat, és ha letelik a gyakorlati időm, mi is menjünk *le* Mezőcsokonyára, ahol építenek nekünk majd egy szép nagy házat.

Nem mondhatom, hogy nagyon örültünk ennek a megoldásnak, nem is volt az, de a jelen esetben nemigen volt más választásunk.

* * *

Monoton, egyhangú munkával teltek a hétköznapiak. Szomorúsággal töltött el a kislányom hiánya, úgy éreztem elvesztettem azt, aki nagyon fontos volt nekem. Minden héten meglátogattuk, azt hittem a szívem szakad ketté,

amikor az egyik hétvégén nem ismert meg bennünket. – vagy csak a kicsiny lelke tiltakozott – ellenünk, miért hagytuk el? Nem mosolygott már úgy ránk, mint régen mikor a karjaimban szeretgettem. Az apja ölében sem akart megmaradni, tiltakozásul beleharapott a vállába.

Hazafelé indultunk, jajgatott a szél is, a vonat kerekerei fülsértő módon zakatoltak. Üres, fénytelen napok után vettem észre, hogy terhes vagyok, újra gyermeket várok.

Ismét kivirult a világ! Boldog voltam, hogy sütött a nap, virágok hajoltak meg előttem a könnyű szélben.

Múltak a napok, hónapok. Kisfiam nevelése teljesen lekött, Sokat utaztam vele Mezőcsokonyára, hogy ismerkedjenek a testvérek egymással, ami legtöbbször abból állt, hogy ami tejescskét meghagyott az öcsike, Zsuzsi azt elbújva mind kicumizta az üvegből.

* * *

Szeptemberben megszúrte a Nap sugarát a levegő, nem ontotta bőséggel. Szüret után borvörösre festette a szőlőleveleket a fény, az ecset a szél kezében volt. Csalfa szín kavalkád kergetőzött, szerencsére nem akart múlni az ősz. Kaptam illetményföldet, melyen kukorica termett. Sárgállott már a kukoricatábla, élesen szúrtak a beszáradt levelek, ahogy letörtük a csöveket. Férjem munkatársai segítettek a munkában, de gyászos volt a hangulat, mindenki tudta már, hogy el kell válni. Előző napokban keresték újra, most a munkahelyén az ÁVH-sok a férjemet, ő szerencsére vidéken dolgozott. A főnöke azt mondta neki, hogy most már nincs mese, el kell tűnnie, mert ezek mindenre képesek, arra is, hogy hamis tanúzással perbe fogják. Nem lehetett megérteni ezt az ádáz hajsztát.

Arról is beszélgettünk, hogy talán jobb lett volna nekünk is külföldre menekülni, mint ahogy azt a bátyám tette, de itthon maradtunk. Ekkor éreztük igazán, mindennél jobban, hogy ez a mi hazánk. Nem mehettünk sehová, már zárva volt a határ. Disszidálni nem akartunk, féltettük a gyermekeinket.

Eltelt már két év a forradalom óta, még mindig folytak a letartóztatások, a perek, „Állam ellenes bűncselekmények” címmel.

Előző héten megkaptam én is a kilakoltatásról szóló papírt.

Tehát mennünk kellett! A gazdaságtól kaptunk egy teherautót, amelyért nem kellett fizetnünk. Sajnálattal köszöntek el a munkatársak és a jó barátok. – Ki tudja, kikkel hoz össze a sors, mi vár rátok az ismeretlenben – mondogatták és remélték, hogy nem ér el olyan hosszan az ÁVH keze.

Összepakoltunk mindent rendesen. A teherautó elindult.

Volt egy vörös cicánk, őt a férjem az aktatáskájába zárta el, jobb lett volna egy dobozba, de kinek volt akkor erre figyelme. Útközben fájdalmasan sírt a cica. Mikor megálltunk pihenni, a férjem egy kis vizet akart adni neki, mikor kinyitotta a táskát a cica félelmében világgyá szaladt.

Elszomorított nagyon, mintha minket is a nagyvilágba, az ismeretlen homályába vitt volna az a teherautó.

Vége

Verseim

Emlékezés 56'-ra

Lángra gyúlt pokol,
borzong a végtelenben
mikor emlékezem.
Égnek és Földnek rejtélye
az az októberi pillanat.
Nem gyújtotta fel
a futótűz Európát.
E kicsiny Magyarország
harcolt csak érted Szabadság.
Felszáll a múlt az iszonyatból,
eltévedt golyó, kiégett zászló.
Sírtak a lámpavasak és a falak,
sárszínű őszi napok alatt.
Csalódott vágyak úsztak,
vörös horogra akadt fenn a Nap.
Megannyi jel, villogó fénnel fegyverek
váltak dörgő szörnyetegekké.
Fejjel lefele lógtak a csillagok,
temérdek sárban a vágyak.
Hazugság nyálkás mocsarában
elveszett az ártatlanság.
Feszül az emlék tengelyén
a kútmély bánat.

Szófoslány

Toporgok, egyik lábamról a másikra állok.
Ki jön oltani, ha felizzok a parti fövényen?
A homokon látszik minden egyes lábnyom.

Az égen hangjegyekké váltak a fecskék,
szállnak az óriás kék óceán felé.

Csonka ég a vízen silány képet foncsoroz.
Esendő szófoslány száll a parti fövényen.
Elveszett a csepp, mely hullámot fodrozott.

Maroknyi rög

A rög a fényben tündököl,
maroknyi része az egésznek
a felszántott magyar föld.
A féltés kiönti belőlem a szót,
mindhiába, falba ütközöm.
Rögeszme lett az ősi ösztön.
Szétvonszolták a hegyeket.
Nélkülük rezzen már a táj,
bután repkednek a levelek.
Az ibolya kék bársonyán,
pipacsos mezőn lepke száll.
Összebékülünk a reménnyel.
Végül is mindenkinek
két' négyzetméter marad.
A testet az idő szétrohassza,
két' négyzetméternyi a béke.
Hajléktalan

Neonhomályban az utca,
a hó világol. Gyanúsan
kínjába dől s holt-fehéren
áll, nem mozdul
a hajléktalan,
rongyát féltve
ő tanácstalan.
Kalodába bezárt lelke
remegve árnyékot lehel.

Öntörvényű délibáb,
merő abszurd
és bonyolult.
Teajarat
közeledik,
dermesztő húsfokos hideg.
Az éj megszüli a reggelt,
A jég éles, mint a penge.

Elszegényedés

Zsákutcában bolyong a bús ködös hajnal.
Nem süt át a falakon a felkelő Nap.
Ki tudja, hogy csak banális, vagy bizarr
odabenn a pókhálón ringó csend.
A fagyott fahasáb nem mer lángra gyúlni,
gyávaság reszket tüzében, s kényelem.
Ökölbe szorult arccal könyököl a jelen.
Pedig ordítani kellene, hogy élhessen,
mert eltávozik tőlünk kenyérrel a ma,
s holnap ajándéknak öltözik a morzsa.

Guberáló

Pirkad, susog a vak sötét,
álmos árny az utca kövén.
Az idő gazdátlanul kereng.
Guberáló jön minden reggel.
Izzadt tenyerében nyűszít a sors,
áznak szívében a mély sóhajok.
Botorkálva, szakadtan, nyögve
kihányta már magát örökre
a kuka tövében, melyben kutat.
Lábához kúszik egy lompos kutya.
Pokoljárásuknak barázdát szánt
az örökké tartó kegyetlen idő.
Liheg a megátalkodott múlt.
Az üres lábosban, mint a húr
pattan a zománc, tányérban a nincs.
Istenverte juss a borszagú hit.
A kegyelemnek az ajtó bezárul.
Hazatolja a biciklit csendesen.

Kollázs

Finom porcelán kollázs az ég,
ragyog tükörsimán az éjszaka.
Úton van már a fagyos reggel,
magyar tájra terít hideg leplet.
Keresztútnál csontig ázott lelkek
jönnek, kék ködben a fellegek.
Rettegek, mert régóta emleget.
Kiszáradt orgonabokor alján
kései virág, egy lila ibolya.
Jönnek hideg dermesztő fagyban,
úton vannak a gyűrött álmok
egy sírni nem tudó gitáron.
Magammal viszem, vállamon pihen
ezerszámra hulló fehér hópihe.

Görbe tükör

foncsoron hideg
hajszál repedés
csomós az ideg
elképedt arcom
fércelt jelmezen

Itt lakom

Bosszantanak a fagyos reggelek,
egyenként mind a zafír könnyek,
bosszantanak a verejtékcseppek.
Ezüstfehér, nehéz a fákon a hó.
Vén hold dereng a ház falán,
huzatos ablakban jégből van virág.
Az óra a falon hallgat, a csendben
a keretből kilépnek a szentek.
Nyomor fordul be az utcasarkon,
az árnyékokon rongy a takaró.
Összeszedegetem a szétgurult
könnyeket, felajánlom a szenteknek.
Meglódul a csend, az óra a falon,
a kenyér, melyen fellázadt a penész.
Bosszantanak a hópelyhek, mert
vastagon takarnak szemetet.
Itt lakom, szavaimat sorba rakom.
Tovább már nincs mit mondanom.

Esteledik

Olykor sziszeg, néha liheg a szó.
Fognak a napok, fogy a kék köd
szemem elől, most látom, világos
elnyűtt régi világom minden terhét.
Felesleges sok éven át érezni a könny
sós ízét, ott hol a vágy egy kaptár,
bezárva méze józan közönyébe.
Vérző talpamban ezernyi tüske.
Kibogozhatatlan gubanc lett a lét,
gyakran zaj, néha csönd üvölt.
Volt egy érintés, volt egy pillanat
mit adtam, mit kaptam, nem tudom.
Az éj sötét leplét magamra húzom.
Esteledik, zörgeti a szél a leveleket.

Gondolnád

Zúzmarán szendereg a néma hold.
Rám omlanak a köznapok, a parkok,
kopasz fákról szállni tudó levelek.
Tudjátok, magamról mit gondolok,
mit gondol a szikkadt kenyér a polcon?
Mit érez a tűzben pattogó fahasáb,
ázott utcai padon a rongyos kabát?
Ha a vállamra állna a világ, benézne
minden ház ablakán, azt mondaná:
Isten álld meg a magyart!
Szemem ellepik a könnyek, gondolnád,
itt maradt a vállamon a sok teher,
el sem hiszem, nem roppant bele.
Voltak napok, hetek, voltak csodák,
a kilincsen mindig ott remeg a remény.
Álmok között ez az év is messzire száll,
mint tarka pillangó, kialvó gyertyaláng.
Zúzmarán szendereg a néma hold.

Küszködő szavak
Párizs , 2015 november

Átrobogott rajtuk fanatikus gyűlölet,
árnyékcsapat, magukba vadult emberek.
Csupa könny, csupa lyuk, sziszegő halál.
Nyílik a menny, nem volt kulcsra zárva,
csak egy lépés az Isten a tinta ködben.
Égre íródnak a zajos kopjafák,
utolsó lehelettel támogatott sóhajtás.
Bekeretezzük fekete léccel az öröklétbe,
világok templomába, magunk oltárán
gyertyafénnyel küszködő Párizs utcáit.

Sírfelirat helyett

Vállunkra vettünk, vittünk némán.
Kemény dac, varasodó sebhelyek,
hömpölygő félelem, drámai húrok
kísértek ki az eszelős világból.

Lélekélesztő

Idegen pályaudvarok hús kövén
tervez az *ember* szívszeretettel
édeni otthont az ismeretlenben.
Újra teremti a képzelet, hol évekig
háború, vér folyt, mostoha sors
ezreket fekete vakságra kárhozott.
A könnyelmű sors most itt zokog,
végtelennel bolyongó emberek.
nem jönnek le elébük az istenek.
Egymás lábát tapossuk szüntelen.
Lesz hely, hol csontjaik porladnak,
virágzó, lázadó vén Európa?

Pusztulás

Kivágnak koporsónak minden fát,
szélkaszabolta gallyakat temetnek.
Halálba hajszolja a fejszenyél
az élő fákat az erdő rejtekén,
válnak kő-nehéz néma szörnyekké.
Mindenki mindenhol színházat keres,
hajszálgyökereknek kőmezőket,
hatalmas törzsek önként kidőlnek.
Az éneklő cinke bereked már,
sok ujjongó bolondos fecskepár.
Sietős árnyak egymásba botolnak.
A kutyák a csöndet megugatják.

Üres ház

Idegen érzés indája folyt,
szememben máglyát rak a harag.
Üres házban egy napraforgó
eszeveszetten forog egymaga,
koromfeketén bomló szirma
szállong, s a halált hozó zűrzavar.
Hanyatt dőlt az udvaron a kút,
rejtett sok családi háborút.
Ennyi lenne benne egy élet
elapadt vizében a fájdalom?
Asztráltest lebeg a pillanatban,
rémálom borzas hajnalon.
Porlad a gondolat lassan,
fények és árnyak sóhaja.

Birsillat

Birsillat bűvó helyet keres,
lepke módra száll, a szobát
betölti sárgás, fanyar reggel.
Hóízű felleggel egy illat száll
csupán, lelkemben régi emlék,
csend zenél, legmélyén béke él.
Megcsillan egy cseppnyi színarany,
illatát ontja a birsalma.

Erdőben

Völgy torkában szunnyad
egy félholt fatörzs,
testén sebhely, görcs.
Itt csenddé ázik
az önmagát ringató felleg,
a szeptemberi pára.
A hold ma oly félelmetes,
komor méltósággal ballag.
Múlik a perc, lassan az óra.
Míg őrizem árnyékommal
a karcsú bojtorján
halálba siető
apró virágát,
sudár fenyőerdő
tálalja a mennyet,
Istent várja, hogy lenézzen rája.

Ez nem komoly

Virágba borult szilvafán lapul a csend.
Esni kezd lágyan a hófehér hópihe.
Avar alatt izzadja mésházát a csiga.
S hátára dőlve halottnak tettet magát
a cserebogár, a kis katicabogár
hétpettyes szárnyain hintázó varázs.
A hideg reggel percekig itt lazsál,
ez nem komoly, borostyánszínben ég
a rét, elolvadt mind az apró hópehely.
Meghajol a törékeny párás pitypang,
szilánkosra bontja a lanyha déli szél.
Feléled álmából a lusta cserebogár,
hét pettyével száll már a katicabogár.
Puha mancsával egy cica fűben bogarász.

Június

Szerteszéjjel szárnyal a széllel a nyár,
madárbölcsőt ringat kedvére a fán.
Hárslevelek között csábító illatár,
csendje lágy, elbújik az árnyak alá.
Peregnek halk neszek, szőnek csodát.
Nyáresti langymeleg simogat, becéz,
éjfél felé aranyszárnyán egy sugár
hajamba ejti a legszebb csillagát.
Mély sóhajjal hömpölyög a köd a lég,
A hajnal a Nappal rózsás trónjára lép.
Galambokat röptet a szárnyaló szél,
légbe festve szóródnak szerteszét.

Nyár

Ezernyi fénylepke remegve festette
kerteknek rózsáit, arannyal bíborba.
A kék ég, a föld virul, zeng és tündököl,
az üde harmat mézzel csorduló gyönyör.
Oly tiszta, szép, mint az igaz szerelem,
s egyre titokzatosabb az édes örület.
Befészkelte magát a zsongás, a csoda,
s röpké időre átoson a nyáréji Hold
a Föld felett, hol ring a sárga repcetábla,
hangtalan, nyíló pipacs lángol a fű között.
Sáfrányhajú tündér repes, langymeleg,
üdvözülni a napsugár, mely este vérzik el.
Szárnyain a felleg, ha elhagyja börtönét,
szivárvány színekkel ontja varázsszerét.
Sietve párolog a perc a gondolat, a nyár,
a többszólamú kék blues, a csábító illatár.

Várok

Nyomorult koldusként
csak önmagam tudom
kifosztani,
nincs már mit odaadni.
Csak állok és várok,
hogyan lehajolsz,
felemelsz magadhoz.
Él sem hiszem,
valaha voltak csodák,
röpke percek, órák,
gyönyörű hajnal.
Az ősz örök honába
mára már elvándorolt
a boldogság.
Hajamba hull
a legtöbb kék virág,
a dér belepte.
Vége, nincs másik élet.

Vállamra veszem

Zöngenek és egyre jönnek
az áhított csodák,
ha reggel felkelek,
jólesik a lázam lehűteni
a boldog perceken.
Pihennék még a pillanattal,
hol szorongó mosoly toporog,
szerelmek tüzében a csókok.
Vállamra veszem, eltemetem
az éjszaka sötét árnyait.
Vár rám az úton tengernyi por,
tenyérnyi mezőre hurcolkodom.

Ámokfutás

Az égen vörös fények égnek.
Virágot árulnak a téren.
Vattacukor illata bolyong.
A padon lábukat lógatják
az emberek a semmibe.

*Kalandot keres egy boldogtalan,
reménnyel telve véli, szárnyalhat
szárnyak nélkül az oktalan.
A térről messze húzódott már a zaj,
a mámor, az illat, gyerekzsivaj.
Szürkületben nyáladzó panasszal
az ifjú öntudatlan, tíz körmével
összekaparta tű hegyére a bajt,
a halála előtt egy védtelen nap.
S harmat takarja, tengermély ég alatt.*

Mezítláb gázol az éji bársony,
felsikolt egy kibelezett mámor,
hisz tudnál nevetni, sírni, mint régen,
ha virágot vettél volna a téren.

Ültess fát

Késlekedik minden éjjel a holnap,
hol fáradt platánfák ringatóznak.
Adósa az éjszakának, a levelek
gyűjtötte neszek csendes remegése.

*Reggelre tétován feltámadt a szél.
Induljak most útnak gyökereimmel,
csodát nem adhatok, talán láng vár,
melyben mindennap éghetek porrá.
Túl koros vagyok, de nem korhadok,
csak hull foltokban ezüstös kérgem,
férgek vájtak alá alagutat, de minék,
gondolta magában az öreg platánfa.*

S ha kidőlnék sorban büszke társaim,
vagy kivágják egytől egyig mind,
gazdátlanul tűnik el árnya a fáknak,
hull forgácsa, hull a kékje az égnek.

Akácillat

Könnyű szélben lazán száll az illat,
az akác játéka, mézízű könnye
hull az esővel a felázott földre.
Megjön a hajnal, a kármin piros,
zendül az ott lelt hajnali csend.
Harmat fürdet hófehér fürtöket,
átsüt és szétfut rajta a fény.
Méhecske szökdécsel, s ring a lég.
Virágnak ajkán árad az édes méz,
bőven kínálja, csorgatja aranyszínét.

Tudom

Esti fellegekben megfagy a kék,
angyalok szárnyára hajtja fejét
a bársony-sötét.
Elsüllyed hangja az estharangnak
sírod helyén.
Sarjad a gyilkoló liliom,
cseppekben hull a bánat
mérgező szirmaira.
Lelked átlátszó, mint az ég,
tapintható a csend.
Hová tűntél?
Emlékek peregnek,
a szó, a könny, a sors,
mint szétszakított gyöngysor.
Halálon, életem tűnődöm,
ha rád gondolok,
fáj a szó, a sors.
Vérvörös rózsá hajlong,
ázik a percek színes buboréka.
Tudom, egyszer majd találkozunk.

Élni kell nélkülöd

Itt állok újra a zörgő avaron.
Szellő sepreget csendesen.
Kései pille ring
hervadó szirmokon,
csak látszat a nyugalom.
Sírok közt sír a pokol.
Ima térdepel s könyörög
fekete bánatküszöbön.
Megérintenélek,
de nem vagy sehol.
Vonaglik a körém font hurok,
bőröm alatt csápjaival
tömör fájdalom.
Dühöngve végig csorog
hátamon az izzadt évtized.
Fuldokolva zokogok.
Isten sem enyhít bennem semmit,
nélküled kell élni Fiam.
Mindegy már, hogy átkozom vagy áldom
az út porába leomló világom.

Egy idő óta

Fiam születésnapja január 20

Nem láttatok sírni, nem is fogok,
pedig lenne ezer komoly okom.
Eszeveszetten büntetem magam.
Daccal neveli a keserűség a csendet.
A végzet felé indulok pár szóval,
hogy rágalmazzam gyengeségemet.
Szétszórt hópelyhek a szélben, érzem
idegen itt minden, hidegen sugárzó,
nélküled már nem tudom hol járok.
Akár egész a szív, akár darabokra hull,
parazsat hint szemembe a fájdalom,
hiányzol, ahol vagy onnan nincs visszaút.
Torz fonák lett az életem nélküled
sok ezer éve már, ó, emlékszel rám?
Bennem fogantál, vigyáztam reád.
Létedet létemtől eloldotta a halál.
Elszántan küzdök egymagamban,
elég már végre, hadd hulljak térdre.
Egy gyertyaszál ég egymagában érted.
Vérzik a telihold, ott fenn az égben.

Dér zizeg (Fiamhoz)

Vonaglik szívemen a döbbenet.
Fagyott tükrétől visszaretten,
örök börtönében őrzött könnyem.
Könyörögnöm kellene, nincs kinek.
Rejtőzködik előlem az Isten.
Csillagtalan éjben bolyongok,
fájdalom csokrait ringatom,
mindig nélküled, mindig egyedül.
Emlékek rózsalugasán dér zizeg,
elillansz hamar, ha most megérintem.

Eper-pirosan

Tépett álmaimmal meditálok,
hogyan tudjam viselni hiányod.
Hazug a csupa-puha idétlen szó,
nem átlátható a végtelen pillanat.
Feloldhatatlan közöttünk a görcs,
megtépázott lelkemben a csönd.
Nesztelen peregnek gyöngyszemek
eper piros hajnalok kék egén.
Színes cafatokban leng képzeletem,
bőröm alatt idegen villám bizsereg.
Árnyékokkal takaródzom éjjel,
éjjelente fázom, jéggé válok.
Nem álmodom, ha álmodni vágyom,
így elviselhető lesz a hiányod.

Január

Zeng a fagyharang,
reggelente álmodót kelt.
Hóval terhelt fellegekkel
száguld a Január.
Jeges hullám a tóparton,
egymás hátán ingó jégtáblák.
Jégszobrot fodroz a szél,
nemrég még mesélt,
táncolt a pompás zöld ölen.
Beköti szemem a köd.
Csönd zihál, a hó szítál,
faggyal birkózik a föld.

Dér virít a fákon.

Gyors léptek alatt
kristályszó ropog,
jégcimbalom
hangos akkordjai.
Kökénybokorra
csuhás varjú száll,
rekedtes hangján
kár-kár – kiabál.
A réz-Sárga Nap
szégyenlősen
felhőbe fordul,
követi a kék éj
összes csillagaival.

Hópelyhek

Az üres padon várakozik a csend.
Árnyéktalan fényt szítál a Hold,
csendben eltűnik, mint jó kobold.
Silány foncsor foltoz borús felleget.
Lassan száll le a sok apró hópehely,
ott a padon hellyel kínálja a csend.

Kis dal

Talán egy vers, vagy még egy fél,
az ősz és a csönd, talán egy nap
borvörös színben jön újra vissza.
Meleg, parázna fény, felszínes álom
ténfereg a tájon, s egy könnyű dallal
kabátom alá gombolom, ne fázzon.

A szél

Mondják, ő tavaszi bolond
hóvirág kendőjét tépi,
játékos kedve most mégis
tombol a futóhomokon.

...

Fényesen hoz nyári záport
s jéggel terhes felhőket,
lengé vízruha a tájon
susog rengeteg esőcsepp.

...

Ökörnyál úszik a fákon,
pletykás falevelekkel
már vörös nászban ünnepel,
harangszót ringatva szállong.

...

Karjában télen hópehely,
rongyolt madárijesztő
húz magára zúzmarát,
míg jégvirágot festeget.

Februári vers

Sarjad, éled a természet,
bujá kék meztelensége.
Csalogány csicsereg, fészke
édenében várja a párja.
Felhőket kerget a szél,
nedves ecsetjéből
földre csöppen a varázs.
Ekkor a hold lejön a fákról,
izzadtan áll az árnyak mögött.
Nap hevében párolog a köd.

Kacag a március

A léghuzatban
olvadni készül
sok hópehely.
Táncos fénnel
beöltözik a tavasz.
Virágát bontja
a merész mandulafa.
Könnyező hó helyén
fű és ibolya kél,
illatos tündeest
sátrat borít fölé.
Kacag a március,
beszántja a telet
a barázdák közé.

Négysoros

Esti homály, szélben kerti zsongás,
szemben a csenddel estharang szól.
Fészket rakó holdfény a bokrokon,
törékeny lomb között az ősz zajong.

Vihar

Lerongyolódott felhő vándorol
záporral vert estén a sűrű ég felett.
A szél hatásvadász kedvében
felrázza a zöldet, fákon, bokrokon.
Oly duhaj a vihar, felizzott korbács
hajtja, űzi a tépett leveleket.
Önmagát falja fel, mire csend lesz,
esőfüggönyök színfala mögött.

Tavaszi vers

Tócsában nyüzsgő esőcseppeket
lágyan ringat a tavaszi felleg.
Könnyes pipitér fehérlik a réten,
fűszálakon is esőcsepp remeg
a fényben, mint apró ékszer.
Bújik a kócos pitypang bóbítája,
olykor tréfát űz a ravasz tavasz,
ha szirmait felkéri az utolsó táncra.
S lázban égő levelek zsiszsegnek,
kedvére vezényli a kórust a szél.
Hírt hozó, hírt vivő madarak csapata
óriásfák sátrában ver tanyát.
Patakok sietnek, gyökerek indulnak,
virágát hullajtja a mandulafa.
Lebben már a tulipán piros ruháján
a pompa, a nefelejcs kék mosolya.
Hányszor ismétli a napsugár önmagát,
míg a csenddel szemben elpihen a táj.
Friss illatok lepleiben ring, kering már
fénytüskék karmaiban a felhevült nyár.

Virágvasárnap

Csoda kísérte egykor Isten fiát, pálmaág,
mikor már állt a kereszt fent a Golgotán.
Virágvasárnap van, felszentelt barkaág,
hozsannázó jácint, tulipán,
templomban táncoló fénykarikák.
Égi jel legyen, véget nem érő zsoltár,
táguló horizont, minden percben
szelíd türelemmel légy hozzánk Istenem!

Félhomály

Sárguló fűcsomón
rózsaszínbe játszó
kéretlen napsugár,
romboló pillanat,
sietős délután.
Jóllakottan terül szét,
édes nedveket szürcsöl
az esti félhomály.
Fákról lecsorgó fénnel
fércel a harmat,
kék-sötét
nyugalmas éjszakát.

Tébláboló ős

Csendben könnyeznek a fák.
Megkönnyebbül a gyanta,
ha egy kicsit elszunnyad
sárgán a délután.
Zöld villanás rak fészket
tűhegyes lombokon.
Az úton tócsában lábnyom,
bódulatából magához tér
hús fák sátra alatt a nesz.
Zajongva madár röppen fel,
tollak, bagoly huhog, sóhaj.
Mindegy merre visz az út,
kerülő utakon árnyas félhomály,
a fűben szentjánosbogár.
Az árnyékok csillagok kísérik
a zöld fenyők fölött.

Kék akkord

Itt volt – nem is oly rég – egy halkuló zene,
egy drága dal lázálna, üdve lelkemnek,
lengé, messze zengő tündeáradat,
hozzám címezte a nyíló kék virágokat.
Kék kehelyben szólt a dal, e ritka perc
küldött a mennybe, kéklő végtelenbe.

Kései dal

A hajnal némán borul a tájra,
hol köd szítál, a fény opál.
Meztelen fák bőrén lepereg
az eső csendesen, tűnik a pompa.
Korhadó kórón károg a holló.
Elhulló levelet ringat a hűvös.
Hosszú léptekkel siet az ősz.
Halk patakban sárga nap henyél.
A fény mezején árva cseppek
lesznek újra kósza fellegek.

Alszik a város

Az utcát felmosta a zápor,
sáros léptek a kockaköveken.
Üres padon a sötét alkony
felpróbálja piros kalapom.
átfon az itt felejtett ifjúság.
Elpárolog a kalandos gyönyörűség,
padról a pára, a valóságból az álom.
Nélkülem is mindig így szokott ez lenni.
Leülök megpihenni, elcsendesedni.

Könyv és a moly

Zizzennek, susognak a lapok,
ahol feltárja kincseit a sor,
bonyolódnak eszmék és korok.
Parányi porszemecske
került a gépezetbe, egy moly.
Rablási szenvedéllyel éhe
zabálja, nem válogat mégsem,
magán vagy mássalhangzó éppen
a következő foltos, poros betű.
Ilyen könyvet találtam a polcon.
Sajnáltam, a sok betű tolongott
a moly kedvére lakmározott.

Bolond szeszély

Bolond szeszéllyel bíborcseppeket
hullajt a Nap, pírba borít a fény.
Elmúlnak a fényszegény nappalok.
Szerényen bontja szirmát ajkamon
a bűn édes ízével a vörös áfonya.
Csillag-messze még a tündöklő este.
Parázshomokon lépdelek könnyedén,
ékszerként a hegy az éggel összeér.

Csalfa pillanat

Elalvás előtt még bódít a tested illata,
tőlem visz, hozzám hoz vissza az éjszaka.
Virágzott álmomban a félnótás tavasz,
régvolt, csalóka, csalfa az elárult pillanat.
Egy éjszakányi röpke öröm jutott nekem,
hamvasan kék, parányi buborék.
Pillekönnyű szerelem márványarcodon,
nyújtózott sután a faragott mosoly.
Elszabadult újra a láncra vert csend,
zajong szivárvány színekben a kék.
Árad a sóhaj, ágyamon az álom,
mély szakadék közöttünk az árok.
Mért hagyod, hogy fájjon, fojtsam el
tövist virágzó hajnali szerelmemet?

Panasz

Szirmaimból szótlán illatot szórtam.
Illatoztam kertedben, rózsa voltam.
Tüskéimen vérző angyalok lógtak,
olykor zokogva, titokban féltettelek.
Nyíltam, záródtam, most elhervadok,
holt színe leszek múló szerelmednek.

Remény

Virágoztak álmukban az alvó almafák,
távolból láttam még, lehullt egy levél,
a fa alatt kövekből lettek gyöngyszemek.
Nem csak egy percre lett fontos az életem,
a liliom-tiszta perc, a csend szívemen.
Porba hulltak már a hitvány szürke évek,
térdre hullott a csüggedt falak között
a remény, mikor elvétettem a léptemet.
Szóljatok csak rám, halványkék ibolyák,
szóljatok rám tövist virágzó hajnalok!
Halkan, mint szívemben a mécses oly
szerényen, ha porba hullna reményem.

Unom már

Alkonytájékán hűs szellő jár.
Egy árny fut az út túloldalán.
Világol a Hold fényes szókesége
a színezüst járdán, ahol lépdél
illatba burkolt lelkemmel a nyár.
Unom már, hogy belerokkanok
a szürkeséggel futó szerelembe.
Nézem, villámló menny felettem,
az árnyékre csillagzápor hull.
A Hold pimasz grimasszal nevet.

Búcsúzó

Fenn akadt a rigófütty a fán,
lantja hallgat csillagra akasztva.
A csendből aranycsepp folydogál,
csak a szépre, az aszúbor ízére.
Két karcsú pohár búcsúzóul cseng,
mielőtt bennem elmerülne a szó,
mielőtt végleg elfelednélek téged,
feledném, hogy azóta is hull a hó.

Éjfél

Imádságomból megbékélve kilép
a torz árnyék, a kivirult pillanat.
Vagyok törött cserép, semmi egyéb.
Hallom, amint spirálban hullok,
harangok hangjában kapaszkodom.
Hintázik velem a szél, a merész
és a sötét, és a durva kötél,
amit marokra fog a szenvedély.

Fehér karácsony

Szirom gyenge hajnal az ágon,
szél húrjain peng a hópehely.
Csendesen, puhán terülnek a tájra
csipkéi az arany zúzmarának.
Fellobban a fényben a képzelet,
itt a Karácsony, az angyalsereg.
a Megváltó Jézus megszületett.
Átala nem vagyunk elveszettek.
Egyedül, ha a magánnyal fekszel,
ne fűzd gyöngyeit könnyeidnek.
Imádkozva állj meg egy percre,
dicső himnuszt zengj Istenednek.
Az ünnep szentsége áldás legyen
minden házra, minden családra.

Várakozás ideje

Légy ma irgalom, nem csak félelem,
ha felitta az álom mind a könnyeket.
Imádkozni ha támad kedve
a rémületnek, mint utolsó menedék
zokog tompán, szaporán az ima.
Nem találok Istenem sehol
a megváltó szót hozó pásztort.
Átok ül a hosszúra nyúlt litániák,
földi bálványok kopott trónusán.
Bénák és vakok vagyunk. de emberi,
a véletlen kapott percekkel
nem tudunk semmit sem kezdeni.

Karácsonyi vers

A nyár bár ifjú volt, tüzes, mégis elmúlt.
Tűzben duruzsol egy útszéli dalt az akác,
üget tétován, reggelre kihűl a parázs.
Hópelyhek gyűlnek, hóember integet.
Távolból vonagló, halk jajsztót hallok,
lobog az olcsó mécses az utcasarkon.
Gyorsan pergő gondolat alatt görnyedek.
Ha kihunynának a fények, a szegényeket,
a kint meg a lázat, ne érje több gyalázat,
ne fájjon a feketén szálló árnyon a bánat.
Szeressen, ezerszeresen szeresen élni
minden ember, legyen áldott karácsony!
Egyszerre könnyű és derűs lesz szívem.
Színes gyermekrajz, írka-fírka a papíron.
Mese suttog, éjféli miséről jönnek a hívek,
hozzák a csendet, az ünnepi hangulatot.
Kéklő mennyben a messzi égen csillagok,
Göncölszekéren fénylő kristályharangok.
De hisz' karácsony este van, itt dől le nászra
a fagyos szendergő világra a béke varázsa.

Múlt

Telve van, roskad az árnyékommal a régi ház.
A melankólia fanyar ízével emlékezem,
vagy fakul a bánat, úgy kopok lassan én is el.
Nincs kedvem, lelkemet túlfeszítette a múlt.
Talán egy áprilisi tréfa lett, és elkorcsosult
a lelkes vallomás, a hajdan volt hajnalok fénye.
Egy árva szót sem szólnék, békén nézném a Napot,
ha haza jönnének a fecskék az áprilisi széllel,
fészket raknának újból az eresz alatt, mint régen,
gőzölgő leves illata szállna, várna egy levél.
S itt lennél és szeretnél mindhalálig engem.
Nem érdekel, ha a régi ház pókhálókkaal tele.

Cserebogár

Hideg van, hideg és este,
nem zsong már a leveleken
a cserebogár.
Cseppek száradnak szárnyain,
szivárvány színű selyemben.
Béna lett, repülni elfelejtett.
A fák alatt körbe fut a pillanat,
zsongása megemeli a kitint.
Súlyos bakancsnyom alatt
a cserebogár.

Tolvaj kis szarka

Az úton fagyott tolvaj kis szarka
hófehérben hever a fák alatt,
maroknyi ékszert szórt rá a szél,
csöndesen díszbe öltözött.
Felvarrja az esti sötét
az égre az összes csillagot.
Gyöngyházak szikrák hullnak alá,
a szél méla harangszót himbál.

A cica

Fekete uszályt hordoz az este.
Éber reményekkel telve
csendben, vadászni indul a beste,
puha bársony teste lesben.
– megfagyott az árnyék –
Cérnavékony cincogása
a percnyi kalandot
nem élte túl – az egér –,
s lett a cica vacsorája.

A lepke halála

Távolságban lengő
gyöngyszemek
szállnak
esőre szomjas
föld felett.

A réten csend,
eső esett.

Vízgyöngyök
gurulnak selymes
fű között.

Hullámfürdőbe
merülő lepke
szárnya rebben.
Álcázott bábruhát
elhagyó, díszbe
öltözött pillangó,
titkos csodában
rejtőzött eddig,
Bach-fúga lett.

A nap sütött
az eső esett,
lógtak hamuszín
fellegek.

Az átváltozás
színjáték csupán,
baljós árnyán
közeleg már
utolsó tánc,
végső küzdelem.

Fűszálak között
a pillanat határa
most érkezett.

A hangya

Morzsát cipel a hangya,
őt semmi nem zavarja,
hátán e teherrel
nyüzsög nagy sietve.
Millió hangya sűrög,
védi fészket fűgén.
Buzgó dolgozó
megáll harmatcseppért.
Karcsú királyné
lustán heverész.
Enyhe a déli szél.
Felmagzott fűben
csendben pereg a mag,
halkan, mintha sírna.
Lassan múlik az idő.
Szivárványszárnyán
lapulevelek között
aranylik az este.
A szorgos hangyaboly
keserű mézet ont.

Megérintett emlékek

Imára nem hajló fagyos kezem
vakablakba rejti feslett virágaim,
ráborul a szóra bírt csendben
a vörös, a sárga, a múlt árnyéka.
Valaha fényben tündököltek
a legszebb rózsák, lelkem oltárán.
Megérintett emlékek felett
nem pihen, nem ünnepel a csend.
Vállamon ma súlyos teher lett
a régi fátyol-könnyű szerelem.
Ellenére semmit nem tett a szív,
sem villám tiszta fénnel az ész.
Itt felejtett a tehetetlen álom,
egyedül a vetetlen ágyon.
Zúzmarás hajamban hervadt szírom.
Emlékek csendjében virraszt a rend.
Kései pille hull, cseppnyi dérrel.
Tűre tűzve bogarak rajzanak,
feláldozta magát a tűz, az indulat.
Csak a koldus érezhette így magát,
mikor a szükség kézen fogta
keserves vándorlás után.

Gyűrődések

Gyűrött az érzés, gyűrött a valóság.
Gyűrött az ablakon beszűrődő fény.
Árnyékhideg borzongás lettem a fák
levelén, gyűrött erezet, a múló este
üres bölcsője fészekmeleg csendnek.
Átcsendül rajtam a gyűrött dallam,
fehér lepelben szelíd könnyed illat,
gyűrött nyári rozsdá, tánc a fák alatt.

A történelem szövetén

Jajongott az úton egy síró hegedű!
A folyón fekete barázdát szántott
a szél, fújta az erdőt a veszett erő!
A történelem szövetén átüt a vér.
Elsápaszt a gyalázat, bealkonyult,
egy költő széttárt szárnya hullt
a dögvésszagú úton hazafelé.

„Halált virágzik most a türelem.”

Fény

Lett szerethető,
mézédess jelző
senki földjén
az áldott fény.
Szökevény kobold,
ez a jó bolond
szántóföldön izzad,
míg száll a friss pára.
Nyárban bomlik,
borítja pírba
az ősz leveleit,
hószín utakon
elnyútt árnyak
tépik széjjel.
Fogy az idő
utcára dől
a fény, a homály
kedvére kószál.
Házak között
szaxofon zene,
zaját elnyelte
a közeli éj.
Az ablakon
besüt a Hold.

Lenge est

A nap piros korállja még éget perzselőn,
bíbor szikrája izzik, lobogva tör elő.
Bokrok gyúrt ruháját fellebbenti a szél
s erőszakosan cibálja a bős szeszély.
Tűzszínű láthatáron lanyha lég remeg,
leejti pazar függönyét a lenge est.

Anyák napja

Fecskék röpte villan ablak tükrében,
csupa csipke, harmat folyt le és nyár,
ferde sugár, egy csendes délután.
Imbolygó szél, egy kuvasz az udvaron.
Ajtót nyitok, nem támad fel, akit várok,
fürkészve pillog a magány, halkul a csend.
Törékeny árnyékvirág fárad kezemben,
hideg hallgatása drága édesanyámnak.

Áhítattal

Áhítattal hallgatom hallgatásodat.
Testmeleg még, ahogy elhagyja ajkad
a bűvös szót, várom, kitárod lelked,
immár nem horzsol sebesre engem.

Elmúlás

arcom még
én vagyok
minden év
újra gyúrja
félszemmel
bámulom
hogy hordom
a halál
csöndjét
némuló
véremben
harangszót
mely olykor
felzokog
a fény amivé
egyszer válok
mindez álca
az idő
izzószála

Mezítláb a lápon

Virágos sziget volt az a tavasz,
sekély időknék fáradt szárnya alatt.
Visszhangoztak a pillanat szilánkjai,
s a fákon fészket rakó madarak éneke.
Vizet fakasztott a lápon a lábnyom,
golyahír sárgán sárgult, elnémult.
Némán szivárgott az erjedő patak,
párolgott eső után a fekete iszap.
A hús szélről megkönnyebbült a fény,
lelkem is a régmúlt emlékektől, távol
térben és időben láttam határait.
Tükre lettem a tájnak, tavaszi virágnak,
kínáltam kincsem, nem kellett senkinek.
Halkan mezítláb gázoltam át a lápon,
kiérttem a fényre a szép emléké rétre,
a kék csend szőnyegén ibolya nyílt.

Balatonszárszó

Gyors árny oson a városon.
Moraj ébred, szédülni kezd
az iszonyat a vér szagával
és szétterül az éjszakában.
Könny lóg az égből s zokog.
Végtelenbe futnak a sínek.

Halhatatlan

Halandó vággyal, halhatatlanul
üdvét keresi lelkem szüntelen.
Mezítelen angyalok szállnak,
halkan, hogy ne halljam.
Elfordítja tekintetét az árnyék
egy pillanatra, itt marad a fény.
Míg valódi lángok nélkül égek,
színeim összeolvadóban mind.
Káprázat nélkül a piros feketül,
vége a násznak, a kék elszenderül.
Érzem, elhagy az erő, az ifjúság,
az összes virág csendes temető.
Lassan elszunnyad bolond szívem,
magamat dalolom, s ettől vérzek.
Elmúlt szerelem áll őrt felettem,
szelíden szűri az álmot a jelenbe.
Kereslek az eltiport percekben,
ó kedvesem, önző a vágy, nem várt.
A harmat a parkban imbolyog
ott, hol elhagyta egykor a csókos szó
halandó vággyal szerelmes ajkamat,
halhatatlanul, rozsdátlan fák alatt.

Vágy

Kitakart álmaim foszló délibáb.
Szerelmes csillagok és holdvilág
fényében, bíborban táncol a vágy.
Tükre lennék e pillanatnak,
ha még egyszer felém fordulnál.

Szóljon csak örömről

Zajlanak, mint jégtáblák gondolataim.
Egyetlen szót sem mondtam még ki,
máris kancsal ibolyaszemek pajzán
nevetését hallom a könnyű szélben.
A réten túlérett illatot ont a tavasz,
szorosan ölel a holdfény, a romantika.
Nem merem megkockáztatni mégsem,
hogy búról, bajról szóljon csak az ének.
Szóljon csak örömről, édes szerelemről,
hol kilincs nélkül megnyílik a menny,
fáklyamenetben várnak az angyalok.
a földön tengernyi piros virág nyílik,
alakot ölt, tündököl a fényben a vágy.
A tenger habjai hiába gyötrik egymást,
homokba gyúrt gyöngyét felhossa az éj.
A Szahara felkavart porából szökőkutak
nőnek, a fájdalom szikrája kialszik örökre.
Csak a pelyhes pitypang sír, a réti pipitér,
az ibolya, ha a fúkasza zokogva színre lép.
Ha belerokkan mégis a lélek, letérdel
zajló jégtáblák darabjaira, s hull a mosoly
a kancsal szemű ibolyák kék szirmairól.

Elhagytál

Sasszárnyakat adtál, repülni tanítottál.
A balga mámor gyorsabb, mint a sas,
kék csipkével szegte be az alkony bíbora.
Zsongító méreg volt a csókod kedvesem.
Szárnyaimmel védtem a múltó percekét.
Tüskés testemre vadászik száz sirály.
Óvatlan vagyok, védtelen, mint a pille
vergődöm a fényre, magamra hagytál.

Torzó

Ha búcsúzni jöttél, ne érints meg,
mert belehalok ekkora csendbe.

Szemem kilúgozta már a sírás,
hiába dacol lobogva a vágy.

Visszhang uszályában hangod
csengése alig hallható.

Bohó álmok selymes tüzén
csókok parazsa füstölög rég.

Gyújtózsínóron kúszik a perc.
Eléri lassan szerelmünket.

Zárójel között

Ha lefújja legszebb ruhám a szél,
ébrelni vagy alva, észre sem venném,
ha itt lennél a forró ég alatt,
szétbomló időbe beleszőne
az emlékezet, a boldog pillanat.

Lehetett volna egy szép napom,
mezei virágok, meg nem alázott
lelkemen csöppnyi ékszerek.

Dér lepett be mindent a réten,
tűntek a csodálkozó fények,
bűvös burokba zárt a csend,
a boldogtalan visszhangzó nesz.

Megosztom álmom

Kék színű hullámok ráncolnak
a tengeren kis giccs ízű képeket.
Az égen szalmaszín csillagok
gyúlnak, kihunynak talán örökre.
Torkomra forrt a vád ez éjszakán,
s lágyan hajolt rám a bazalt ég.
Póztalan példával álltam eléd,
kértelek, szeress, biztos jó szerep,
ha megosztom veled szívverésemet.
Álmomban kábán lassan vérzek el.
Míg tűnődön időtlen percek felett,
része lesz a létem a mindenségnek.

Hová lett

Folt takarja szobám falát,
ártatlan foltot egy kép.
Hull alá loboncos rózsza
bronzarany illata.
Kalandot tervezett
akkor a nyár velem.
Szerelem epedve
védelmet keresett
sírós éjjeleken.
Elmenekült a semmibe
a sanda homály.
Csendben tűnik a falról
a drága ikon,
-miért és mikor -
észre sem vettem.
Nyüzsgő ifjúságom
kék zsongáson úszott el,
törött kagylóhéj lebeg,
széttaposott csigaház,
kéklő sejtelem.
Feltűnik a mély ránc
homlokomon.
Siralmas lett a folt,
a kép helyén a falon.

Játszótér

Szabálytalan ez a játék,
nem ér a nevem.
Bújócskát játszik velem
sötét éjszakán a szerelem,
s nappal hintáztat.
Hullik a pillanat,
ha hazafelé tart
a játszótérről csendben,
a bíborszínű este.
Csillagokban kapaszkodom
az ég kárpitján.
Úgy alszom el
mintha te ringatnál,
újra szemembe szórnád
a homokot, csak játékból,
szabálytalanul, mint akkor.

Lohol a vágy

Elfáradt húrokon jó a nap hajnala,
ringat a könnyű szél, a kurta gondolat.
Alig álmodok már szépeket nélküled.
Annyi ránc gyűlt már össze arcomon,
nem divatból hordom, úgy is jól tudod.
Lapozgatom a szűk időt, nincs türelmem.
Estelente csillagmorzsa hull ölembe,
reggelre kihűl, jéghideg lesz az ágy,
hűlt helye a régi tüzes szerelmednek.
Ami megmaradt az a csillagmorzsa
reggelente lohol velem, lohol a vágy,
nem talál, bújócskát játszik szüntelen

Ülj ide kedves

Mézet pergető szám íze most fanyar.
Hűvös kristály pezseg múltó perceken.
Merénylő lett távozóban a közöny,
megölte, kifordította játékát a jelen,
engem is, és mi fontos volt még neki,
azt is mi bennem égett észrevétlenül.
Sokáig fájni fogsz, éveken át, mindenütt.
Együtt vagy külön szenvedni fog a vágy,
amikor már előled nincs hová mennem.
Bölcsék és szentek, fenséges rendszer,
átok és vándor csupasz idegrendszer,
nem ereszt, nem enged el a szerelem.
Ülj ide most kedves, szemben velem,
mézet pergető szánk íze édes legyen.

Nem voltál sehol

Sugarat ontott a nap a lombokon.
Pipacs ajkán hamvas pír dalolt,
szárnyalt, álmodott a szőke homokon.
Fecskék szárnyain tűntek a fények.
Élteti a fáradt múltat az emlékezet.
Illan a varázs, a bűbáj, a szürkület,
illan a kihalt tündérszín hajnal.
Isteni titok volt, amibe belenéztem.
Testemben ég még a közös pillanat.
Szenvedély remeg szám kapuján,
eddig fel sem tűnt még senkinek,
mi van velem, miért könnyezem.
Egy kis dalt dúdolok, amerre megyek
hullatják a fák a fáradt leveleket.

Nem ismerlek

A menny a földre költözött.
Az első csóktól az utolsóig
úgy néztem rád, mint senki más.
Összefércelt jelmezed alatt
szétfoszlott egy-egy pillanat.
Egy-egy hitvány cérnaszál
volt a vágy, mely elszakadt.
Szerelmed száz arca hasztalan,
mint egy gyér lombkorona,
nincsen csendje, nincs oltalma.
Faltól falig befalazva
gyökerezik a haldokló éden.
Messze jársz már, arcod vásznán
halovány a pír, nem ismerlek rád.

Múzsám

Egy fuvallattal elterelte a Napot,
felvette bársony köpenyét
az égi ékszerész.

A lét peremén
kalandor másodperceké
lett a tengernyi szín, orgia,
s új alakban tovakéklík a titka.

Eltévedtem, hallgat a múzsa,
a sűrű csendben elhagyatva
minden mondat, minden szó
összecsomózva.

Könnycsalogató búcsúcsókja
megérinti homlokom.

(hevében ölembe vennélek
áldva áldanálak, de nem merem.)

Utánam nyúl egy orgonaág,
most hideg ráz,
nem hagytad, hogy öleljelek.

Nem emlékszem

Ó tékozló mennyország, ifjúság,
ma már kinőtte azt a túllruhát,
azt a királykéket, mit rám adott
az Isten, hogy őrizzem szépen.

Nem emlékszem hová tűnt el
az első halványkék vers,
mely lett egyre kékebb,
mélyebb a lélek, az élet.

A hatalmas csendben érzem,
emléket kerget az idő.

Feltámad bennem a kétely,
miért hordom komor
fájdalmat hullajtó versem.

A napon a fényözön
újra születik bőrömön.

A poros úton átkél a varázs,
lánggra gyúlt szárnyakon szívem.

Viszem az ég összes parazsát.

Tűnődés

Szívemben mennyi halál,
szívemben mennyi temető.
Altatni próbálom az élet éhes
poklát, mely gátat tákolt
pezsgő könnyeimnek.
Helyette mi jöhetne, ha jönne,
aki jöttével elvisz engemet...
Nem is oly félelmetes a halál,
zene feketedik, sarjadó violák.
Súlyosodik a vemhes égben a kék,
sötétség fészkel a csöndben,
helyette mi jöhetne, ha jönne...

Trükkös terem

Alkonyi szélről nyirkosan
didergek a perzselő hidegben.
Felkérhet táncra egy vadidegen
rongyos képzelet, lágyan suhanva
mindenre készen állok.
Nincsen zsabó páncélingemen,
dekoltázs, ékszerek.
Képzelet ölében szeretkezem,
mint hullócsillag sötét éjjelen.
Lelkemben ártatlan kacajjal
ujjong a javíthatatlan gyermek.
Aprópénz cseng e tükrös teremben.
Darabokra hull a fény a sötétben.

Nehéz emlék

Forrt, pezsgett árnyékom alatt
az élet, hiába faggattam,
ő bölcsen elhallgatta,
miért nem volt gyerekszobám.
Torz formáját őrzi a múlt,
makacsul őszbe fordul
a röpke nyár.
Csupasz ideg lóg a múlt ablakán,
lett függöny rajt' egy életen át,
árnyak táncoltak a képzelet falán.
Kondult a nehéz harang lelkemen.
pár araszra volt csak a mély,
ott sebeket nem hegesztett
senki sem.

Miért

Egy morcos szombati napon,
nem várt, nem kívánt hajnalon
szeretnék szállni, mint a sas,
de a súlyom földhöz tapaszt.
Egyre csak nézem,
miért törik széjjel
kristálypohárban a fény,
akárcsak az élet.
Valaki hozzám lép.
Kerékbe tör a pillanat.
Keresem perceken át
a szombat hangulatát,
cseles lét szellemét, helyette
megérint egy röpke fuvallat,
de betakarózom magammal.
Etetem a telhetetlen ideget.

Álmomban is

Tollászkodik az este.
Halkan ténfergő zene
borítja rám az éjszakát.
Alszik az éj is, párnámra dőlve,
lassan felszárad a bánat könnye.
Álmok kapujában kóválygó szavak,
mint denevérek csüngnek csendben.
Leheletkönnyű csók az arcomon,
a szél babrál a függönyrojtokon
az ablakon át, sóhajt a józan hajnal.
Párnámon foltot hagy a nyál.
Bennem egy koldus eseng,
miért látlak téged szüntelen,
férceli a bánat szívemet.

Nem várok csodát

Felfogják szememben a fellegek
a megbújó könnyeket, a szikrát.
Nem várok csodát, mely égig emel,
hová a csillagok pihenni szállnak.
Sötétben őriz a hit a tünde est,
helyettem te ragyogj kedvesem.
Ma oly hunyorgó, félénk a fény.
Sóhajjal bélelt szenvedéllyel kérlek,
a rabláncon is hadd legyek szabad!
Hús karodban fénylő gyöngyszemek.
Lágy báj, szeszélyes ingertengeren
ringatózik tükörképed csendesen.
Messze vagy, túl a horizonton
lágy hárfa zsong, én csak zaj vagyok.
Szeretnék békén omolni szét a kék
ösvényén, lélegzetem halk zenéjén
virágot hajt nyári csendben a vágy.
Csodát ha tehetnék, lobbanna a fény,
hogy láthass és lássalak örökre én.

Idilli csend

Csenddel táplált éjszaka
úttalan holdas úton jött.
A hold borostyán tüze átsütött
útszéli ágakon, világolt.
Edzett árnyfigurák köpönyegén
dérre ijedt a fagy,
életre-halálra
falták az ég füstölgő lélegzetét.
Egyre kevesebb lett a csend.
A fogva tartott hajnal
hamvas gránátalmába gyűjtött
pajkos fénysugarakat.

Nem vár senki

Dobban a beton, sietős léptem alatt,
a házsorok között egy darab pillanat.
Elsápadnak a falak, hullámszakad,
az esti fényben, félek, rám omolnak.
Nyikorgó ajtó, zörgő kulcsosomó.
Hűvös már bennem a lélek, odabenn
nem vár senki, aki megölel.
Egy apró kis lélekharang cseng,
benne emlékek, kicsi csoda,
féltem, nehogy összetörjem.

Mezőcsokonyán

Az utcákon halkan lépdel a tavasz.
Itt volt az ifjúság egy pillanatra,
s elszállt, kopott lett sápadt arcomon.
Nem sírok, de hallom, ahogy hull
a régi házak tégláiról a vakolat.
Hallom, a sárban ott ragadt motor
moráját, ahogy kifulladás, elhal örökre.
Mennyi emlék vonul velem,
s lett szomorú pillanat temetője szívem.
Tüskés álmokból csak a szépre emlékezem.
Mikor a hajnal kora reggeli rigókkal ébredt,
orgonaág virágát fejem alá hajtotta az élet.
Kobaltnék hidegben sem fáztam,
szomjas vágy hajtott tovább.
A szeretet átszab, mítosz lesz a múlt.
Vidám emlékképeken szemlélhettem,
amit kaptam tőletek, köszönöm
a könnyű inget, az öröm útján felveszem.

Opálszínben

Gyöngyszemeket hint a pára
hajnalonként a határra,
begyűjti az éhes napsugár,
felissza a szomjas, sok virág.
Bolyong a szél is, most éppen csendes,
eltévedt galambot fészkére röptet.
Forog a Föld, sorsához kötözve a világ,
így múlik a nyár a tavasz után.
A házak küszöbén bolhát rázó hűség
vigyáz boldogan, jó szót osztogat.
S a bú mégis beszökik az ajtó résein.
Szű rág odabenn, odakinn
másodvirágzás gyomjai.
Opálszínben szendereg a végtelen.

Májusi eső

Folyón borzoltatja magát a hullám,
bokrok, fák állják körül a víz partját.
Az eget sötéten rejtette el a felleg,
hordozott milliárd súlyos esőcseppet.
Csendesen eleredt, vágyott le az égből
az aranyat érő áldás, a vetést érlelő.
Szerepe lett a szélnek, hogy leseperje
levélről, virágról a nehéz gyöngyöket.
A folyóban táncoló virgonc cseppeket
intette csendre egy gyenge érintéssel.
A Nap koronáján kapaszkodó cseppek
színes szivárványban ölelkeztek össze.

Aranyeső

Sárgasörényű gallyak virágán
gyöngyöket rakosgat a harmat.
Árnyékból fényre nyílik, csukódik
a sárga szirom, tömött aranyban
csipke éke hajnaltól alkonyig.
Bujálkodik a csodaszép tavasz.
Bolyhos ágacskát ringat a szellő.
Gyöngykék magasban madár dalol.
Utcahossz' lobog a zászlóerdő,
csalóka fényben a vézna Hold.

Képeslap

Köd fércel árnyakat a lombokon.
Leveleket sárba ejt, harmatot sodor,
ördögszekeret a szeptemberi szél.
Tengernyi idő múlik számolatlanul.
Fárad az ég, ha reggel kinyitja szemét,
csillagok porladnak ködfátyolon.

Abszurd

Fénysugár méze, csillagoltó fénye
szelíden ragyog be értem a létbe.
Ébred a város, bennem az angyal.
Lidércet láncol a fához a hajnal,
marad az árnyék, míg eljön az este.
Feketén hervad a virágos színpad.
Emlékezett rám az akácos illat,
ébredő város, minden ünnepnap.
Nem volt titok, hogy angyal voltam,
felfalt az árnyék, míg várakoztam.

Elmélkedés

Karomban ájultan roskad az éjszaka,
ördögi körben szám sárral van tele.
Homokban sajgó por vagyok, küzdelem,
nincs hatalma felettem senkinek.
Szemem világát nem vehetik el,
mégis súlyosan égnek, könnyeim,
egymást úzik háborgó lelkemen.
Van múltam, van arcom, jelenem.
Látom, mily nehéz terhek alatt görnyed
a nemzet egy fehér vitorlához kötve,
nehéz göröngyökön a hajó, mindörökre?
A parton megáll a Nap, a Hold, a sok csillag.
Hálám hiába viszem, hogy itt lehettem,
már csak bénultan nézem ezt az édent
ami volt, mikor Isten megteremtette.
Nem fogad be csak a föld ásító mélye.
Állok egy közös döbbenetben, mi végre
a bodza sárga füzére, borostyán zöldje?
Kívülről figyelem arcom, jelenem veletek,
mit ér a léten túli hit, ha nem marasztal itt.

Haikuk
(anyák napjára)

Régi bölcsőben
Saját magam ringatom
Elhagytál engem

Virágtalan csend
Nem találok sírodat
Anyai szíved

Éji bogárfény
A lótuuszálmok sírnak
Csitíthatatlan

Anyák napja van
Árva szívem patyolat
Szózat szól érte

**Haikuk
(bánat)**

Kolduló virág
Színültig telt harang bong
Útszéli lábnyom

Hontalan bohóc
Sápadt arca világol
Sorsát görgeti

Szürkeállomány
Tébolyító gondolat
Takarja homály

Sós könnyem gyöngye
Arcomon harmatozik
Bánat fojtogat

Mécses virágzik
Istennel imádkozom
Lelkem sírhalom

Haikuk
(Forma I)

Mozgásba szédít
kápráztató örület
parázs izgalom

Kórusban felbőg
zúg a csönd lavinája
veszélyes verseny

Körkörös pálya
sikoltó fényes szikra
győzelem felé

Hibás mozdulat
gumifalban törmelék
elszáll az esély

Konok technika
halott-látó száguldás
vörös tűzgolyó

Pezsgőfürdőzés
gyöngyök ezrei borít
átvarázsolva

Haikuk
(nőnap csokor)

Játékos tavasz
Tomboló nyár ifjúság
Balzsamos hajnal

Boldog nászágyon
lótuszvirág kelyhében
édes pillanat

Karjában gyermek
Öröm és bánat lesben
Álmokat ringat

Elbukott esély
Könnytócsában parádé
vagy ragyog a nő

Rabláncon a vágy
Imára kulcsolt kezek
Ölelje a csend

Haikuk
(sors kép)

csordulásig tölt
szüretelő napsugár
belepusztulhat

szurokfekete
most festeni lehetne
szivárványszínre

selymes méz csöpög
egy pohár limonádé
megszállt az érzés

Pehely könnyen száll
illat szag keveredik
megkülönböztet

gúnyolt szenvedés
kút-mély csend a könnyeknek
senki nem érzi

őrző szeretet
aranyba foglalt karát
megmérettetett

Haikuk
(téli csokor)

szél hátán gyöngyszem
tél tornácán jégvirág
hangtalan lábnyom

cinégék között
potyaleső verebek
zúzmarás hajnal

jeges szél marka
kotta nélküli trilla
madárijesztő

fáznak az erdők
a vágyak alagútján
muszlinból a köd

Haikuk
(életérzés)

Rongyos forgatag
Mennykő felhőszakadás
Tükörcserepek

Görcsben az ideg
Arctalan bús kegyelem
Ölemben kezem

Fekete palást
Térdig érő selymes fű
Mézédes hajnal

Haikuk
(lovak)

Vadlovak, ember
betöri a nyers erőt
dobja a pányvát

Ősi szabadság
megtöretett rabságban
szomjukat oltja

Lovakkal nyíllal
száguldott Európán
portyázó Magyar

Pántlikás ostor
szabdal bőrén csíkokat
Harmadfúcsikó

Hóka, deres, pej
ugart tarlót szántottak
Ember hű társa

Versenyparipa
lobog selyem sörénye
Győzelemre hajt

Táncolva prüszköl
Széllel száguldó bajnok
Gyeplő és nyereg

Térdeplő kínban
fellegekkel álmodó
Ráalkonyodott

Dicsőség hála
Csillag porzik az égen
Kihalófélben

Haiku 12 tételben

január fagyban
ólomszürke ég alatt
reszkető fények

még mindig tél van
holló károg február
hó alatt virág

csurran az eresz
gerlék turbékolnak
borzas március

bolond április
ficánkoló szél vágat
becéző illat

májusi eső
bohó álmok selymes fű
mézédes hajnal

péter-pál közelg'
pipacspiros nappalok
aranyló búza

kalandot keres
a tékozló napsugár
nyár fejedelme

kán-kánt jár a fény
augusztusi éjszakán
hulló csillagok

ökörnyál úszik
vörös nászban ünnepel
az indiánnnyár

enyhébb a napfény
sárban fürdő tarkaság
hideg október

lompos köd szítál
az árnyék szárnyat bontott
költöző remény

hópehely kering
december és ünnepek
a csend szirmai

**Haikuk
(pehely)**

virágok között
pehelykönnyű levelek
útszéli lábnyom

nesztelenül ring
tollpehelyben a fészek
elhagyott éden

hull a hópehely
ólomszürke palástban
csipkét köt a szél

eszmélet motoz
pehelykönnyű virradat
széttépett fohász

szél hátán gyöngyszem
tél tornácán jégvirág
könnye pelyhekben

pillekönnyű dal
szivárvány templomában
pehely közt ringat

Haikuk
(békesség)

Istentisztelet
Hajnali csend harangszó
Világszép reggel

Semmi küszöbén
Hűvös csönd korhadt kereszt
Nyílik a virág

Akadály előtt
Elmozdíthatatlan gát
Tanú az Isten

Mennybolt megnyílik
Harc a vesztett csatákért
Hét pecsét alatt

Haikuk
(életérzések)

Rongyos forgatag
Mennykő felhőszakadás
Tükörcserepek

Véresen komoly
Arctalan bús kegyelem
Szürkeállomány

Görcsben az ideg
Fojtogató zűrzavar
Ölemben kezem

Haikuk
(senkit nem zavar)

vágyak szelével
az árnyék szárnyat bontott
önként feladta

mézeskalács szív
vásári forgatagban
tükör meghasad

tánc és ballada
nyilvános ölelkezés
pogány ravatal

rég elunt nóta
ritmusba kapaszkodik
senkit nem zavar

**Haikuk
(egyéb)**

Porban térdepel
Zene trónusán Isten
egékbe emel

Rövid életű
Örvénylő léghuzatban
apró gyíkocska

Távoli csillag
hüvelyknyire kicsinyít
Elérhetetlen.

Bomba riadó
Kifakult tűzijáték
megsemmisülve

Haikuk

(Hazám, március 15)

Zászlók lobognak
Őseink megharcolták
Petőfi Sándor

Ringat a bölcső
Lángolj most szent szabadság
Vén akácósút

Nincs óceánja
Ő szívemnél nem nagyobb
Itt lesz sírhalmunk

Összefonódás
Orcánkon Magyarország
Éljen a haza

Tartalomjegyzék

Szárnyaszegetten	4
Emlékezés 56'-ra	41
Szófoszlány	42
Maroknyi rög.....	43
Elszegényedés	44
Guberáló.....	45
Kollázs.....	46
Görbe tükör	46
Itt lakom	47
Esteledik.....	48
Gondolnád	49
Küszködő szavak.....	50
Párizs , 2015 november	50
Lélekébresztő.....	51
Pusztulás.....	51
Üres ház	52
Birsillat	52
Erdőben.....	53
Ez nem komoly	54
Június.....	55
Nyár.....	56
Várok	57
Vállamra veszem	58
Ámokfutás	59
Ültess fát.....	60
Akácillat	61
Tudom.....	62
Élni kell nélküled	63
Egy idő óta.....	64
Fiam születésnapja január 20	64
Dér zizeg (Fiamhoz)	65
Eper-pirosan	65
Január	66

Dér virít a fákon	66
Hópelyhek	67
Kis dal.....	67
A szél	68
Februári vers.....	69
Kacag a március	69
Négysoros	70
Vihar	70
Tavaszi vers	71
Virágvasárnap	72
Félhomály	72
Tébláboló ősz.....	73
Kék akkord	73
Kései dal.....	74
Alszik a város	74
Könyv és a moly	75
Bolond szeszély.....	75
Csalfa pillanat.....	76
Panasz.....	76
Remény	77
Unom már.....	77
Búcsúzó	78
Éjfél	78
Fehér karácsony	79
Várakozás ideje	79
Karácsonyi vers.....	80
Múlt	81
Cserebogár.....	81
Tolvaj kis szarka.....	82
A cica	82
A lepke halála.....	83
A hangya.....	84
Megérintett emlékek	85
Gyűrődések	86
A történelem szövetén	86

Fény	87
Lenge est	88
Anyák napja.....	88
Áhítattal	88
Elmúlás.....	89
Mezítláb a lápon	90
Balatonszárszó.....	90
Halhatatlan	91
Vágy.....	91
Szóljon csak örömről	92
Elhagytál	93
Torzó.....	93
Zárójel között	94
Megosztom álmom.....	94
Hová lett.....	95
Játszótér.....	96
Lohol a vágy	97
Ülj ide kedves	97
Nem voltál sehol.....	98
Nem ismerlek	99
Múzsám.....	100
Nem emlékszem	101
Tűnődés.....	102
Trükkös terem.....	102
Nehéz emlék.....	103
Miért	104
Álmomban is	105
Nem várok csodát.....	106
Idilli csend	107
Nem vár senki	107
Mezőcsokonyán	108
Opálszínben.....	109
Májusi eső	109
Aranyeső.....	110
Képeslap.....	110

Abszurd.....	111
Elmélkedés.....	112
Haikuk.....	113
(anyák napjára)	113
Haikuk.....	114
(bánat).....	114
Haikuk.....	115
(Forma I).....	115
Haikuk.....	116
(nőnap csokor)	116
Haikuk.....	117
(sors kép).....	117
Haikuk.....	118
(téli csokor)	118
Haikuk.....	119
(életérzés).....	119
Haikuk.....	119
(lovak).....	119
Haiku 12 tételben.....	121
Haikuk.....	123
(pehely)	123
Haikuk.....	124
(békeesség).....	124
Haikuk.....	125
(életérzések).....	125
Haikuk.....	126
(senkit nem zavar)	126
Haikuk.....	127
(egyéb).....	127
Haikuk.....	128
(Hazám, március 15)	128
Tartalomjegyzék	129